

1. Úvod

Správa o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce za rok 2019 (ďalej len „správa“) je spracovaná v súlade s upraveným termínom úlohy B.3 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 475 z 11. júna 2003 v bode B.1 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 645 z 9. septembra 2009 a § 6 ods. 1 písm. l) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z. z.“).

Obsahom správy je hodnotenie stavu ochrany práce v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) za rok 2019 a hodnotenie činnosti orgánov inšpekcie práce. Správa špecifikuje najzávažnejšie zistenia a poznatky orgánov inšpekcie práce z oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej „BOZP“), z oblasti pracovnoprávných vzťahov (ďalej len „PPV“) vrátane mzdových predpisov, z kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, z oblasti sociálnej legislatívy v doprave (ďalej len „SLvD“), a tiež z dohľadu podľa osobitných predpisov, získané pri výkonoch inšpekcie práce a pri trhovom dohľade nad určenými výrobkami v subjektoch kontrolovaných v roku 2019. Správa obsahuje aj informácie o pracovných úrazoch a iných poškodeniach zdravia súvisiacich s prácou.

Zdrojom informácií uvedených v správe je aj informačný systém ochrany práce (ďalej len „ISOP“). Výstupy z ISOP za rok 2019 boli získané výberom ku dňu 17. 1. 2020.

V prílohách sú uvedené poznatky dozorných orgánov pôsobiacich v oblasti BOZP - orgánov verejného zdravotníctva Ministerstva zdravotníctva SR, štátnej banskej správy, dozorného orgánu Ministerstva obrany SR, Ministerstva vnútra SR, Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVaJS“) a Finančného riaditeľstva SR.

Ústavné právo zamestnanca na uspokojujúce pracovné podmienky vrátane práva na zaistenie BOZP je upravené najmä v zákone č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), v zákone č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 124/2006 Z. z.“) a v zákone č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“).

2. Orgány inšpekcie práce

Štátnu správu v oblasti inšpekcie práce vykonávajú v súlade s ustanovením § 3 zákona č. 125/2006 Z. z. orgány štátnej správy, ktorými sú Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“), Národný inšpektorát práce (ďalej len „NIP“) a inšpektoráty práce.

NIP je orgánom štátnej správy v oblasti inšpekcie práce, ktorý riadi a kontroluje inšpektoráty práce a zjednocuje a racionalizuje pracovné metódy inšpektorov práce a spolupracuje s príslušnými orgánmi Európskej únie (ďalej len „EÚ“). Inšpektoráty práce sú orgány štátnej správy s územnou pôsobnosťou v rámci kraja, vykonávajúce inšpekciu práce a trhový dohľad nad určenými výrobkami uvedenými do prevádzky. Dozor nad dodržiavaním právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP na pracoviskách jadrového zariadenia vykonáva Inšpektorát práce Nitra na celom území SR.

Rozsah inšpekcie práce je uvedený v § 2 ods. 1 zákona č. 125/2006 Z. z. Vecná pôsobnosť inšpekcie práce vyplýva aj zo zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zo zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov (chemický zákon). Trhový dohľad nad určenými výrobkami uvádzanými do prevádzky vykonávajú inšpektoráty práce najmä v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Orgánom inšpekcie práce vyplývala v období do 28. 02. 2019 kompetencia aj zo zákona č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z. Od 01. 03. 2019 nadobudol účinnosť nový zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na základe ktorého plnia inšpektoráty práce v období od účinnosti zákona do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom uplynie šesť mesiacov od zvolenia predsedu Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti národnou radou, úlohy v zastúpení tohto úradu.

Orgánom inšpekcie práce vyplýva kompetencia aj zo zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých predpisov (ďalej len „zákon č. 650/2004 Z. z.“).

NIP a inšpektoráty práce sú kompetentné konať aj na základe zákona č. 351/2015 Z. z. o cezhraničnej spolupráci pri vysielaní zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb.

Inšpektoráty práce vykonávajú kontrolu nad dodržiavaním SLvD podľa zákona č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon č. 462/2007 Z. z.“). NIP zároveň plní ohlasovaciu povinnosť SR o výsledkoch týchto kontrol voči orgánom EÚ a jednotlivým členským štátom.

3. Ciele, úlohy a priority orgánov inšpekcie práce v roku 2019

Hlavným cieľom pôsobenia orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce, tak ako to vyplýva z kompetenčného zákona inšpekcie práce, zo zákona č. 125/2006 Z. z. a ďalších právnych predpisov a úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR, bolo najmä:

- ochrana zamestnancov v zmysle cieľov a priorít Stratégie BOZP v SR na roky 2016 až 2020 a programu jej realizácie v roku 2019,
- vykonávanie preventívnej činnosti za účelom:
 - znižovania počtu pracovných úrazov (ďalej len „PÚ“), najmä smrteľných pracovných úrazov (ďalej len „SPÚ“), PÚ s ťažkou ujmom na zdraví (ďalej len „ĽUZ“) a zníženie počtu priznaných chorôb z povolania (ďalej len „CHzP“),
 - zabezpečenia vhodných pracovných podmienok a dôsledného dodržiavania povinností vyplývajúcich z PPV zamestnávateľmi,
 - poskytovaním bezplatného poradenstva a osvetou v oblasti inšpekcie práce,
 - zvyšovania právneho povedomia zamestnávateľov a zamestnancov,
- vykonávanie inšpekcie práce vrátane bezplatného poradenstva v odvetviach s vyšším rizikom poškodenia zdravia pri práci a s vyšším počtom PÚ,
- kontrola nelegálneho zamestnávania a nelegálnej práce s cieľom odhalenia nelegálne zamestnaných osôb najmä prostredníctvom oddelenia kontroly nelegálneho zamestnávania – KOBRA,
- dôrazné vyžadovanie dodržiavania právnych predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv pre účely vytvorenia a udržiavania spravodlivých a uspokojujúcich pracovných podmienok, a tam kde to nestačilo, vyvodzovanie právnej zodpovednosti za ich porušovanie ukladaním sankčných opatrení,

- vytvorenie podmienok na znižovanie počtu PÚ, najmä SPÚ, PU s ŤUZ a zníženie počtu priznaných CHzP,
- zabezpečenie vhodných pracovných podmienok a dôsledné dodržiavanie povinností vyplývajúcich z PPV.

Na základe hodnotenia poznatkov inšpekcie práce NIP v predchádzajúcom období vypracoval „Plán hlavných úloh Národného inšpektorátu práce na rok 2019“, ktorým boli určené celoslovenské úlohy inšpekcie práce. Počas roka boli realizované aj mimoriadne úlohy, ktorých zameranie zodpovedalo stanoveným prioritám inšpekcie práce v príslušnom kalendárnom roku.

Celoslovenské previerky v roku 2019 boli zamerané na:

- dodržiavanie BOZP pri manipulácii s tlakovými nádobami na prepravu plynov;
- dodržiavanie povinností zamestnávateľa pri prideľovaní a používaní osobných ochranných pracovných prostriedkov (ďalej len „OOPP“);
- kontrolu SLvD u zamestnávateľov a na pozemných komunikáciách (v zmysle zákona č. 462/2007 Z. z.);
- dodržiavanie pravidiel BOZP v subjektoch, v ktorých sa v rokoch 2017 a 2018 stal registrovaný PÚ (ďalej len „RPÚ“);
- inšpekciu práce v jadrovej energetike;
- prevenciu závažných priemyselných havárií, vrátane posudzovania bezpečnostných správ;
- kontrolu SLvD so zameraním na zájazdové a diaľkové autobusy (v zmysle zákona č. 462/2007 Z. z.);
- dodržiavanie BOZP pri manipulácii a skladovaní druhotných surovín;
- dodržiavanie BOZP v stavebníctve;
- bezpečnosť vyhradených technických zariadení (ďalej len „VTZ“);
- kontrolu dodržiavania BOZP pri manipulácii s bremenami;
- odmeňovanie zamestnancov v pracovnom pomere a v PPV na základe dohôd podľa podmienok novely Zákonníka práce;
- kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania vykonávaná oddeleniami BOZP I., II. a PPV;
- dodržiavanie zákazu nelegálneho zamestnávania vo všetkých sektoroch podnikania (Oddelenie kontroly nelegálneho zamestnávania – KOBRA).

Mimoriadne celoslovenské previerky boli zamerané na:

- kontrolu dodržiavania mzdových nárokov zamestnancov v súčinnosti so Sociálnou poisťovňou;
- kontrolu dodržiavania podmienok tvrdého jadra vyslaných zamestnancov;
- kontrolu dodržiavania povinností subjektov oprávnených na vykonávanie bezpečnostnotechnickej služby (ďalej len „BTS“);
- kontrolu dodržiavania povinností subjektov oprávnených na výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce (ďalej len „VaVZ“);
- kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania výmena krajov (KOBRA);
- kontrolu dodržiavania nelegálneho zamestnávania v rámci územnej pôsobnosti inšpektorátu práce – Tajpan II.

Priority inšpekcie práce v roku 2019 boli nasledovné:

- trvalé uplatňovanie legislatívy vo vecnej pôsobnosti orgánov inšpekcie práce,
- vyšetrovanie príčin závažných PÚ (ďalej len „ZPÚ“),
- kontrola dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania,
- prešetrovanie podnetov v oblasti ochrany práce,

- kontrola a hodnotenie účinnosti prijatých opatrení na základe nariadení inšpektorátov práce,
- kontrola dodržiavania SLvD,
- výkon trhového dohľadu nad určenými výrobkami uvádzanými do prevádzky,
- špecializačné vzdelávanie inšpektorov práce.

4. Prehľad kontrolovaných subjektov

Inšpektoráty práce vykonali v roku 2019 inšpekciu práce spolu v 28 478 subjektoch. Ďalšie údaje týkajúce sa kontrolovaných subjektov podľa ich právnej formy a počtu zamestnancov sú uvedené v prílohe A, v tabuľke č. 1.

V členení podľa právnej formy bolo najviac kontrol vykonaných v spoločnostiach s ručením obmedzeným (13 711, tzn. 48,1 % z celkového počtu skontrolovaných subjektov) a u podnikateľov - fyzických osôb (8 904 tzn. 31,3 %), následne u zahraničných osôb (2 714, tzn. 9,5 %).

Z hľadiska rozdelenia subjektov podľa počtu zamestnancov bolo najviac výkonov inšpekcie práce uskutočnených v subjektoch s počtom zamestnancov od 1 do 9 (13 029, tzn. 45,8 % z celkového počtu skontrolovaných subjektov). Inšpekcia práce bola vykonaná aj u fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi, ale nie sú zamestnávateľmi (9 320, tzn. 32,7 %) v malých podnikoch s počtom zamestnancov od 10 do 49 (3 790, tzn. 13,3 %).

5. Zistenia dozorného orgánu v kontrolovaných subjektoch

V roku 2019 bolo zistených 48 872 nedostatkov, čo predstavuje oproti roku 2018 nárast o 3,9 %. Podrobnejšie údaje o počtoch zistených nedostatkov v jednotlivých oblastiach výkonu inšpekcie práce sú uvedené v prílohe A tabuľke č. 3 a v tabuľke č. 4.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti BOZP

V oblasti BOZP (položky s kódmi 0100 až 1000 a položka s kódom 1300 v prílohe A, v tabuľke č. 3) bolo v roku 2019 zistených 36 341 nedostatkov, o 2,3 % viac ako v minulom roku.

V oblasti BOZP bol zistený najvyšší počet nedostatkov v počte 10 614 v súvislosti s prevádzkou a technickým stavom VTZ, čo predstavuje nárast oproti roku 2018 o 5,5 %. Druhý najvyšší počet nedostatkov bol zistený v súvislosti s prevádzkovými budovami a objektmi v počte 10 352, čo predstavuje nárast oproti roku 2018 o 5,8 %. V rámci dodržiavania ustanovených pracovných podmienok bolo zistených 5 676 nedostatkov, čo predstavuje pokles oproti roku 2018 o 14,9 %. V oblasti riadenia BOZP bolo zistených 4 491 nedostatkov, čo predstavuje nárast oproti roku 2018 o 9,1 %. V rámci nedostatkov vzťahujúcich sa na stroje a zariadenia bolo celkovo zistených 1 119 nedostatkov, čo predstavuje výraznejší pokles oproti roku 2018 o 20,8 %. Pri kontrole výkonu odborných činností, organizácie práce a pracovného prostredia bolo celkovo zistených 1 598 nedostatkov, čo sumárne predstavuje nárast oproti roku 2018 o 3,7 %. V rámci nedostatkov vzťahujúcich sa na OOPP bolo zistených 1 188 nedostatkov, čo predstavuje výrazný nárast oproti roku 2018 o 85,1 %.

Špecifikácia nedostatkov podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností

V členení podľa SK NACE bolo zistených najviac nedostatkov v odvetví priemyselnej výroby v počte 10 835, čo predstavuje výraznejší nárast oproti roku 2018 o 12,6 %. Druhý najvyšší počet nedostatkov bol zistený v odvetví veľkoobchodu a maloobchodu a opráv motorových vozidiel v počte 7 931, čo predstavuje pokles oproti roku 2018 o 3,4 %. Tretí najvyšší počet nedostatkov bol zistený v odvetví dopravy a skladovania v počte 6 775, čo

predstavuje pokles oproti roku 2018 o 8,9 %. Štvrtý najvyšší počet nedostatkov bol zistený v odvetví stavebníctva v počte 4 028, čo predstavuje mierny pokles oproti roku 2018 o 1,0 %. Piaty najvyšší počet nedostatkov bol zistený v odvetví verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie v počte 2 959, čo predstavuje výrazný nárast oproti roku 2018 o 29,0 %.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti VTZ

Pri výkone inšpekcie práce v oblasti BOZP sa zistilo najviac nedostatkov v súvislosti s prevádzkou VTZ. Nedostatky sa týkali hlavne nespĺnenia povinností prevádzkovateľov VTZ – elektrických, tlakových, plynových a zdvíhacích overovať bezpečnosť uvedených zariadení úradnými skúškami a odbornými prehliadkami a odbornými skúškami v predpísaných lehotách a neodstraňovania nedostatkov zistených uvedenými skúškami. Ďalšie nedostatky boli zistené v neúplnom a nedostatočnom vedení konštrukčnej a sprievodnej dokumentácie VTZ, v nezapracovávaní zmien a neaktualizovaní dokumentácie VTZ, napr. prevádzkových poriadkov, v nevykonávaní všetkých úkonov, ktoré je potrebné vykonávať počas prevádzky týchto zariadení, v nezaznamenávaní týchto úkonov do predpísanej dokumentácie a v odbornej spôsobilosti obsluhy VTZ.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti prevádzkových budov a objektov

V oblasti prevádzkových budov a objektov sa najviac nedostatkov vyskytovalo v starších objektoch, ktoré si prevádzkovatelia prevažne malých podnikov prenajímali a do ktorých ich vlastníci nechceli investovať finančné prostriedky na rekonštrukciu, opravy a údržbu. Najviac nedostatkov bolo zistených v priestoroch poľnohospodárskych subjektov a vo výrobných subjektoch.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti pracovných podmienok

V oblasti ustanovených pracovných podmienok boli zistené nedostatky najmä u zamestnávateľov s počtom zamestnancov od 1 do 9. Úroveň ustanovených pracovných podmienok v značnej miere závisí od finančných možností zamestnávateľov, od úrovne ich právneho povedomia a kvality poskytovania BTS, ktoré sú zväčša zabezpečované dodávateľským spôsobom. Nižšia odborná úroveň týchto služieb môže mať vplyv aj na počet RPÚ v uvedených subjektoch.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti riadenia BOZP

V oblasti riadenia BOZP zamestnávatelia nevenovali pozornosť jednotlivým prvkom systému riadenia BOZP, ktoré vyplývajú z právnych a ostatných predpisov v oblasti BOZP. Najviac nedostatkov bolo zistených vo vedení evidencie pracovných prostriedkov vrátane VTZ a technickej dokumentácie, v určovaní bezpečných pracovných postupov, v kontrolnej činnosti zamestnávateľa a v hodnotení nebezpečenstiev – identifikácií rizík. Úroveň riadenia BOZP je závislá od odbornej úrovne zamestnancov vykonávajúcich úlohy v oblasti preventívnych a ochranných služieb, právneho povedomia vedúcich zamestnancov na všetkých stupňoch riadenia a stotožnenia sa zamestnancov so smerovaním BOZP v danom subjekte.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti strojov a zariadení

V oblasti strojov a zariadení bolo zistené, že zamestnávatelia prevádzkovali mnohé zariadenia s chýbajúcimi alebo nedostatočnými ochrannými zariadeniami, napr. krytmi. Taktiež nezabezpečili kontroly technického stavu strojov / zariadení a revízie elektrického ručného náradia a elektrických spotrebičov počas ich prevádzky. Počas výkonu inšpekcie práce bolo tiež zistené, že zamestnávatelia nezabezpečili dostatočné informovanie

a oboznámenie obsluhy kovoobrábacích, drevoobrábacích a tvárniacich strojov. Uvedené nedostatky mali vplyv na vznik pracovnej úrazovosti.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti odborných činností

V oblasti odborných činností bolo najviac nedostatkov zistených pri vykonávaní odborných prehliadok a odborných skúšok, opráv a obsluhy VTZ. Nedostatky boli identifikované aj vo vzťahu k obsluhu pracovných prostriedkov, ktoré nie sú VTZ. Tiež boli zistené nedostatky aj pri vykonávaní úloh BTS najmä dodávateľským spôsobom a pri realizovaní výchovy a vzdelávania v oblasti ochrany práce. Časté nedostatky boli zistené aj pri obsluhu mobilných pracovných prostriedkov.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti organizácie práce

V oblasti organizácie práce nebolo zo strany niektorých zamestnávateľov zabezpečené posúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na vykonávanú prácu a zaradovanie zamestnancov na výkon práce so zreteľom na ich kvalifikačné predpoklady, odbornú spôsobilosť a vplyv faktorov pracovného prostredia na ich zdravotný stav, najmä vo vzťahu k výkonu prác s vyšším rizikom poškodenia zdravia zamestnancov.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti pracovného prostredia

V oblasti pracovného prostredia bolo zistené, že niektorí z kontrolovaných zamestnávateľov nezabezpečili optimálne pracovné podmienky pre svojich zamestnancov a osoby zdržiavajúce sa s vedomím zamestnávateľa v jeho priestoroch, najmä vo vzťahu k hlučnosti, prašnosti, záťaži teplom a chladom a mikroklíme pracoviska.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti OOPP

V oblasti OOPP bolo najčastejším nedostatkom zisteným počas výkonov inšpekcie práce poskytovanie nevhodných a neúčinných OOPP. OOPP musia zabezpečiť účinnú ochranu zamestnancov pri plnení pracovných úloh a v priamej súvislosti s nimi s ohľadom na všetky aspekty práce a faktory pracovného prostredia. Ďalším častým nedostatkom je neúplné vypracovanie zoznamu na poskytovanie a používanie OOPP.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti kolaudácií

V oblasti kolaudácií bol najväčší počet nedostatkov zistený vo vzťahu k VTZ. Pri kontrole prevádzkových budov a objektov nebola zabezpečená kolektívna ochrana zamestnancov formou ochranných a záchytných zariadení na schodiskách, často boli zistené nedostatky v označovaní komunikácií, v nezabezpečení otvorov v podlahách a pod. Najviac nedostatkov sa týkalo odborných prehliadok a odborných skúšok VTZ a bezpečnostného značenia v objektoch.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti PPV a nelegálneho zamestnávania

Vykonanými inšpekciami práce bolo v roku 2019 zistených celkovo 12 502 nedostatkov spočívajúcich v porušení pracovnoprávných predpisov, právnych predpisov, ktoré upravujú štátnozamestnanecké vzťahy a právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Zistený počet nedostatkov znamená v porovnaní s rokom 2018 mierny nárast o 8,8 % (príloha A, tabuľka č. 3).

V roku 2019 bolo zistených 22 nedostatkov spočívajúcich v porušení záväzkov, ktoré vyplývajú z kolektívnych zmlúv, čo znamená nárast o 100 % oproti roku 2018 (príloha A, tabuľka č. 3).

Najčastejšie zisťovanými nedostatkami v oblasti PPV v roku 2019 boli:

- ustanovenie § 43 a § 44 Zákonníka práce – (náležitosti pracovnej zmluvy) v celkovom počte 3 451 porušení,

- ustanovenie § 223 a nasledovných Zákonníka práce (dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru) v celkovom počte 886 porušení,
- ustanovenie § 120 Zákonníka práce (minimálne mzdové nároky) v celkovom počte 674 porušení,
- ustanovenie § 99 Zákonníka práce (evidencia pracovného času) v celkovom počte 583 porušení,
- ustanovenie § 130 Zákonníka práce (výplata mzdy) v celkovom počte 518 porušení,
- ustanovenie § 75 Zákonníka práce (pracovný posudok a potvrdenie o zamestnaní) v celkovom počte 310 porušení,
- ustanovenie § 129 Zákonníka práce (splatnosť mzdy) v celkovom počte 350 porušení.

Inšpektoráty práce v roku 2019 celkovo skontrolovali v oblasti nelegálneho zamestnávania 19 348 subjektov (právnických osôb a fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi). Zároveň bolo skontrolovaných 46 034 fyzických osôb vykonávajúcich prácu na pracoviskách kontrolovaných subjektov za účelom preverenia dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Výkonmi inšpekcie práce bolo odhalených 758 subjektov – zamestnávateľov, ktorí porušili zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že nelegálne zamestnávali 1 617 fyzických osôb.

V roku 2019 bolo v kontrolovaných subjektoch realizovaných 21 761 výkonov inšpekcie práce zameraných na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania. Z počtu skontrolovaných subjektov (19 348) bolo zistené nelegálne zamestnávanie v 758 subjektoch, čo predstavuje 3,9 % zo všetkých skontrolovaných subjektov. Uvedený percentuálny podiel nelegálne zamestnávajúcich zamestnávateľov je rovnaký ako v roku 2018, kedy bolo odhalených taktiež 3,9 % nelegálne zamestnávajúcich zamestnávateľov z počtu skontrolovaných subjektov.

Z počtu skontrolovaných osôb v roku 2019 (46 034) bolo zistené nelegálne zamestnávanie u 1 617 osôb, čo predstavuje 3,5 % zo všetkých kontrolovaných osôb. Uvedený počet percentuálny podiel nelegálne zamestnávaných osôb predstavuje mierny pokles oproti roku 2018, kedy zo skontrolovaných 56 636 fyzických osôb bolo zistené nelegálne zamestnávanie 2 470 fyzických osôb, čo predstavuje 4,4 % zo všetkých kontrolovaných osôb.

Z uvedeného počtu fyzických osôb 806 vykonávalo pre zamestnávateľa závislú prácu bez založeného (písomne uzatvoreného) PPV.

V 440 prípadoch bolo porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania spôsobené nespĺnením prihlasovacej povinnosti zamestnávateľa voči Sociálnej poisťovni za súčasnej existencie založeného PPV v zmysle novely zákona č. 82/2005 Z. z. účinnej od 1. januára 2018.

Zamestnávanie štátneho príslušníka tretej krajiny, u ktorého neboli splnené podmienky na jeho zamestnávanie podľa osobitného predpisu, tzn. nemal vydané povolenie na prechodný pobyt na účely zamestnania alebo povolenie na zamestnanie, bolo zistené v 366 prípadoch.

V roku 2019 bolo zistené aj nelegálne zamestnávanie 5 štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa zdržiavali na území SR v rozpore s ustanoveniami zákona o pobyte cudzincov alebo zákona o azyle a ktorí vykonávali závislú prácu.

Špecifikácia nedostatkov v oblasti SLaD

V roku 2019 bolo inšpektormi práce skontrolovaných spolu na pracoviskách a pozemných komunikáciách 9 542 vodičov. V počte skontrolovaných dní vodičov (záznamové listy a počty dní stiahnutých z digitálnych tachografov) to predstavuje 289 058 dní, čo je 114,7 % z celkového plánovaného počtu skontrolovaných dní vodičov pre rok 2019 (252 000 pracovných dní vodičov).

V dopravných podnikoch bolo inšpektormi práce v roku 2019 skontrolovaných 2 461 vodičov. Skontrolovaných bolo 157 497 pracovných dní vodičov, čo je 54,5 % z celkového počtu skontrolovaných dní vodičov v roku 2019.

Na pozemných komunikáciách bolo v roku 2019 skontrolovaných spolu 7 081 vodičov. Skontrolovaných bolo 131 561 pracovných dní vodičov, čo je 45,5 % z celkového počtu skontrolovaných dní vodičov v roku 2019.

Pri hodnotení nedostatkov zistených inšpektormi práce pri cestných kontrolách a pri kontrolách v dopravných podnikoch môžeme konštatovať, že je situácia v porovnaní s rokom 2018 takmer rovnaká. Kontrolami vykonanými v rámci úlohy bolo zistených celkom 11 699 nedostatkov, pričom bolo skontrolovaných 289 058 pracovných dní vodičov, čo predstavuje jeden nedostatok na 24,7 skontrolovaných pracovných dní. V rámci úlohy s tým istým zameraním v roku 2018 bol zistený jeden nedostatok na 24,90 skontrolovaných pracovných dní vodičov.

Najčastejšie nedostatky vodičov za rok 2019 zistených počas kontrol na pozemných komunikáciách a na pracoviskách boli nedostatky, ako:

- vodiči prekračovali časy vedenia v trvaní 4,5 hod., po uplynutí ktorého mala nasledovať prestávka + nedodržovali prestávky pri dennom vedení vozidla v minimálnom trvaní 45 minút – 4 117 (v roku 2018 – 4 022);
- vodiči nedodržovali denné minimum času odpočinku – 3 681 (v roku 2018 – 3 636);
- vodiči prekračovali denné časy vedenia vozidla – 1 586 (v roku 2018 – 1 508);
- vodiči nedodržovali týždenné minimum času odpočinku – 589 (v roku 2018 – 741).

K najzávažnejším zisteným nedostatkom patrili:

- neoprávnená manipulácia s tachografmi za účelom vyradenia tachografu z činnosti;
- jazda vodiča na kartu, na ktorú nemá vodič oprávnenie;
- zamestnávateľia nezabezpečovali pravidelné sťahovanie údajov z kariet vodičov a údajov z vozidlových jednotiek resp. neuchovávajú použité záznamové listy počas predpísanej doby.

(Informácie o kontrolách pracovných dní vodičov boli získané z informačného systému TAGRA.)

6. Nápravné a sankčné opatrenia orgánov inšpekcie práce

Inšpektori práce na základe výsledkov inšpekcie práce navrhli zamestnávateľom technické, organizačné a iné opatrenia potrebné na zlepšenie stavu a nariadili kontrolovaným subjektom odstránenie zistených nedostatkov v stanovených lehotách. V nevyhnutných a závažných prípadoch, v záujme ochrany života a zdravia zamestnancov, boli vydané rozhodnutia o zákaze používania strojov a zariadení, vykonávania činností a prác, ktoré bezprostredne ohrozujú bezpečnosť a zdravie zamestnancov a ostatných osôb zdržiavajúcich sa v priestoroch alebo na pracovisku zamestnávateľa s jeho vedomím.

V roku 2019 inšpektori práce odhalili 1 617 prípadov nelegálneho zamestnávania a vydali 53 rozhodnutí o zákazoch. Prehľad vydaných rozhodnutí o zákaze je uvedený v prílohe A, tabuľke č. 6.

Poklesol počet vydaných rozhodnutí o zákaze používania strojov a zariadení. V roku 2019 bol vydaný zákaz používať 12 strojov, čo bolo o 70,0 % menej ako v roku 2018, kedy bolo zakázané používať 40 strojov. V sledovanom období bolo vydaných 10 rozhodnutí o zákaze práce bez odbornej spôsobilosti, 6 zákazov prác, ktoré nie sú vykonávané v súlade s požiadavkami právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP a 4 rozhodnutia o zákaze vykonávania činností. 2 revíznym technikom bolo odobraté osvedčenie revízneho technika za opakované, respektíve závažné porušenie právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP. Oprávnenie na výkon činností na VTZ bolo odobraté 19 subjektom. Z toho bolo

odobratých 16 oprávnení na výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce, 2 oprávnenia na výkon BTS a 1 oprávnenie na overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení podľa § 14 zákona č. 124/2006 Z. z.

Kontrolovaným zamestnávateľom inšpektoráty práce uložili v roku 2019 celkom 2 695 právoplatných pokút (o 192 menej ako v predchádzajúcom roku) v celkovej sume 6 761 260 eur (o 1 073 179 eur menej ako v roku 2018). Prehľad právoplatných pokút uložených zamestnávateľom ako aj jednotlivcom je uvedený v prílohe A, v tabuľke č. 5.

Podľa zamerania výkonov inšpekcie práce bolo zamestnávateľom uložených najviac právoplatných pokút (1 137) za porušenie predpisov upravujúcich PPV v sume 1 591 660 eur, za odhalenie nelegálneho zamestnávania (764) v celkovej sume 3 278 900 eur a za porušovanie predpisov na zaistenie BOZP (627) v sume 1 441 650 eur.

Z členenia právoplatne uložených pokút, vzhľadom na druh výkonov inšpekcie práce vyplýva, že najviac pokút v počte 1 376 bolo uložených pri previerkach vykonaných podľa plánu hlavných úloh NIP na rok 2019, a to v sume 3 612 800 eur. Pri previerkach vykonaných na základe podnetu bolo uložených 935 pokút v sume 1 354 150 eur. Pri mimoriadnych previerkach bolo uložených 302 právoplatných pokút v sume 859 710 eur.

Jednotlivcom uložili orgány inšpekcie práce celkovo 41 právoplatných pokút (o 17 viac ako v roku 2018) v sume 31 245 eur. Pokuty uložené jednotlivcom boli uložené najmä pri vybavovaní podnetov (24 pokút v sume 23 700 eur).

Celkový počet blokových pokút uložených orgánmi inšpekcie práce jednotlivcom bol 1 366 v sume 104 435 eur.

V sledovanom období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 inšpektori práce uložili vodičom na pozemných komunikáciách 1 307 blokových pokút v celkovej výške 99 270 eur, pri kontrolách vodičov v dopravných podnikoch bolo vodičom uložených 52 pokút v celkovej výške 3 805 eur. Dopravným podnikom bolo uložených 138 pokút v celkovej výške 404 450 eur.

7. Stav a vývoj pracovných úrazov a chorôb z povolania

V roku 2019 bolo nahlásených 9 022 RPÚ. Z uvedeného počtu bolo 31 ZPÚ s následkom smrti (ďalej „SPÚ“), čo je o 8 SPÚ menej ako v roku 2018 (pokles o 20,5 %). V hodnotenom roku bolo zaevidovaných 57 PÚ s ŤUZ. Oproti roku 2018 došlo v roku 2019 k poklesu počtu PÚ s ŤUZ o 19 prípadov (pokles o 25,0 %). Za rok 2019 bolo evidovaných 8 934 ostatných RPÚ, t. j. úrazov nad 3 dni práceneschopností bez smrteľných úrazov a úrazov s ťažkou ujmom na zdraví, čo predstavuje pokles o 895 prípadov (pokles o 9,1 %) oproti roku 2018. Bližšie informácie o poškodení zdravia zamestnancov sú uvedené v prílohe A, v tabuľkách č. 7 až 13.

Najdôležitejšími charakteristikami úrazových udalostí sú zdroje a príčiny vzniku PÚ. Väčšina SPÚ (61,3 %) sa kumulovala do dvoch hlavných zdrojových skupín, ktorými boli dopravné prostriedky (14 prípadov – 45,2 %) a materiál, bremená, predmety (5 prípadov 16,1 %). Najčastejšími zdrojmi vzniku ZPÚ s ŤUZ boli stroje – hnacie, pomocné, obrábacie a pracovné (15 prípadov – 26,3 %) a dopravné prostriedky a pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov zamestnancov rovnako po 13 prípadov – 22,8 %. Bližšie informácie sú uvedené v prílohe A, v tabuľkách č. 7 a 8.

Zo štatistiky zdrojov vzniku RPÚ za rok 2019 vyplýva, že najviac týchto úrazov spôsobila manipulácia s materiálom, bremenami, predmetmi, pôsobenie ostrých hrán alebo ich pád (2 651 prípadov – 29,7 % z celkového počtu RPÚ). Na ďalšie miesto podľa početnosti výskytu možno zaradiť úrazy, ktoré vznikli následkom pádov zamestnancov na cestných

dopravných priestoroch (2 529 prípadov – 28,3 %). Bližšie informácie sú uvedené v prílohe A, v tabuľke č. 12.

Najčastejšími príčinami vzniku SPÚ bolo okrem nezistených príčin (najmä pri dopravných nehodách – 13 prípadov, tzn. 41,9 %, kde inšpektori práce zisťujú len režim vedenia vozidla), predovšetkým používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez oprávnenia (9 prípadov – 29,0 %). Pri PÚ s ŤUZ bolo najčastejšou príčinou nedostatok osobných predpokladov na výkon práce v čase úrazu (rôzne indispozície, nepozornosť) a ohrozenie inými osobami (odvedenie pozornosti, žarty, hádky a iné nebezpečné konanie) – 14 prípadov – 24,6 %. Druhou najčastejšou príčinou boli nezistené príčiny (13 prípadov – 22,8 %) z toho 6 ŤUZ pri dopravných nehodách. Treťou najpočetnejšou príčinou (12 prípadov – 21,1 %) bolo používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez odbornej spôsobilosti a ohrozenie inými osobami (odvedenie pozornosti, žarty, hádky a iné nebezpečné konanie) bolo štvrtou najpočetnejšou príčinou pracovných úrazov s ŤUZ (10 prípadov – 17,5 %). Bližšie informácie sú uvedené v prílohe A, v tabuľkách č. 9 a 10.

Najčastejšími príčinami vzniku RPÚ boli predovšetkým nedostatky osobných predpokladov na výkon práce v čase úrazu (rôzne indispozície, nepozornosť a pod.) 6 848 prípadov – 76,7 % a nebezpečné konanie zamestnancov, ktorí utrpeli PÚ – používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez odbornej spôsobilosti (471 prípadov – 5,3 %). Bližšie informácie sú uvedené v prílohe A, v tabuľke č. 13.

V členení príčin vzniku SPÚ podľa zodpovednosti boli zistené 4 prípady (12,9 %), za ktoré nesie zodpovednosť zamestnávateľ a 9 prípadov (29,0 %), za ktoré nesú zodpovednosť samotní poškodení zamestnanci (príloha A, tabuľka č. 9). Pri ŤUZ bolo evidovaných 7 úrazov (12,3 %), za ktoré nesie zodpovednosť zamestnávateľ a 12 úrazov (21,1 %), za ktoré boli zodpovední samotní poškodení zamestnanci (príloha A, tabuľka č. 10).

V členení príčin vzniku RPÚ podľa zodpovednosti bolo evidovaných 603 úrazov (6,7 %), za ktoré nesie zodpovednosť zamestnávateľ a 575 úrazov (6,4 %), za ktoré nesú zodpovednosť samotní poškodení zamestnanci (príloha A, tabuľka č. 13).

V roku 2019 bolo na Slovensku v organizáciách spadajúcich do pôsobnosti orgánov inšpekcie práce evidovaných 276 hlásení CHzP a 3 ohrozenia CHzP. CHzP sú nahlasované klinikami pracovného lekárstva a evidenciu CHzP a ohrozenia CHzP vedie aj NIP. Bezpečnostné, technické a organizačné príčiny vzniku CHzP a ohrozenia CHzP vyšetrujú miestne príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva. Na vyšetrowanie bezpečnostných, technických a organizačných príčin vzniku CHzP sa inšpektoráty práce podieľajú len na základe žiadosti miestne príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva (ďalej „RÚVZ“). Z tohto počtu v sledovanom roku inšpektoráty práce nevyšetrovali žiadnu CHzP ani ohrozenie CHzP, nakoľko neboli zo strany RÚVZ požiadané.

V roku 2019 nebola v organizáciách spadajúcich do pôsobnosti orgánov inšpekcie práce vyšetrowaná žiadna závažná priemyselná havária.

8. Spolupráca orgánov inšpekcie práce

V roku 2019 inšpektoráty práce pri výkone inšpekcie práce spolupracovali s viacerými orgánmi štátnej správy vykonávaním spoločných kontrol a vzájomnou výmenou informácií a údajov v rôznych oblastiach súvisiacich s vecnou pôsobnosťou týchto orgánov. Orgány inšpekcie práce v roku 2019 spolupracovali aj s vecne príslušnými orgánmi členských štátov EÚ.

Spolupráca orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva sa uskutočnila ako na národnej, tak aj na regionálnej úrovni. NIP a Úrad verejného zdravotníctva SR (ďalej len „ÚVZ SR“) spolupracovali v rámci činnosti národnej siete BOZP, pri príprave odpovedí v rámci európskej siete na výmenu informácií KSS a v rámci projektu Bezpečný podnik.

Medzi NIP a ÚVZ SR sa uskutočnila výmena informácií o rizikových prácach a o pracovnej úrazovosti. V rámci spolupráce na regionálnej úrovni sa uskutočnili každý štvrtýrok spoločné pracovné porady inšpektorátov práce s regionálnymi ÚVZ SR, na ktorých dochádzalo k výmene informácií o činnosti oboch orgánov, plánoch spoločných dozorných aktivít, aktuálnych zmenách právnych predpisov ako aj o spolupráci pri riešení podnetov riešených obidvoma orgánmi vo vzájomnej koordinácii. V rámci spolupráce inšpektorátov práce s príslušnými regionálnymi ÚVZ SR bolo v roku 2019 vykonaných 34 spoločných previerok, ktoré boli realizované podľa aktuálnej potreby a vzájomnej dohody kontrolných orgánov na regionálnej úrovni, resp. na tému aktuálnej kampane Európskej agentúry pre BOZP v Bilbao (ďalej len „EU-OSHA“) „Zdravé pracoviská kontrolujú nebezpečné látky“. V rámci výmeny informácií miestne príslušné regionálne ÚVZ SR zasielajú zoznamy novozriadených pracovísk a kvartálne aj zoznamy zamestnávateľov, ktorých pracoviská boli zaradené do kategórie prác 3 a 4 (rizikové práce).

Orgány inšpekcie práce a orgány verejného zdravotníctva sa zúčastňovali aj previerok koordinovaných Slovenskou inšpekciou životného prostredia (ďalej len „SIŽP“) zameraných na prevenciu závažných priemyselných havárií vrátane posudzovania bezpečnostných správ podnikov kategórie „B“. Týchto previerok sa zúčastnili aj iné dotknuté orgány štátnej správy (napr. okresný úrad v sídle kraja, orgány na ochranu zdravia, orgány štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi, orgány štátnej správy na úseku civilnej ochrany, banské úrady).

Orgány inšpekcie práce v roku 2019 spolupracovali s Policajným zborom SR (ďalej len „PZ SR“) - Prezidiom Policajného zboru, Úradom justičnej a kriminálnej polície PZ SR, Úradom hraničnej a cudzineckej polície prezídia PZ SR (s Odborom analýzy rizík a koordinácie, Odborom hraničnej polície, Odborom cudzineckej polície, Národnou jednotkou boja proti nelegálnej migrácii), s útvarmi dopravnej a diaľničnej polície, s oddeleniami poriadkovej polície, s mestskou a obecnou políciou a s pohotovostnou motorizovanou jednotkou najmä pri vyšetrovaní udalostí (najmä PÚ s následkom smrti, ale aj PÚ s ŤUZ), pri výkone kontroly dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania a zákazu obchodovania s ľuďmi, pri kontrole štátnych príslušníkov tretích krajín, resp. pri výkone inšpekcie práce, kde bol ohrozený život alebo zdravie inšpektora práce alebo marený výkon inšpekcie práce. Spolupráca orgánov bola na veľmi dobrej úrovni a mala značný prínos v rámci zvyšovania efektivity výkonu inšpekcie práce. Pri vyšetrovaní PÚ príslušné útvary polície poskytli pre potreby inšpekcie práce znalecké posudky, odborné stanoviská, výsledky svojich zistení a potrebnú fotodokumentáciu z miesta udalosti. Inšpektoráty práce spolupracovali aj s Úradom pre normalizáciu a skúšobníctvo SR (ďalej len „ÚNMS SR“) v oblasti trhového dohľadu. Príslušné IP pri výkone dohľadu pred prepustením dovážaného určeného výrobku do navrhovaného colného režimu spolupracovali s colnými orgánmi.

Intenzívna spolupráca bola predovšetkým so špecializovanými oddeleniami PZ SR pri kontrole SLvD na pozemných komunikáciách, ktoré boli tak ako aj v predchádzajúcom období na základe dohody o spolupráci pri vykonávaní kontrol na pozemných komunikáciách, uzavretej medzi NIP a Ministerstvom vnútra SR (ďalej len „MV SR“). Okrem dohody o spolupráci pri vykonávaní kontrol na pozemných komunikáciách medzi NIP a MV SR, ktorá zaväzuje obidve strany k pravidelným spoločným kontrolám, boli vykonané spoločné cestné kontroly aj s okresnými riaditeľstvami PZ SR. Problémy, ktoré sa vyskytli pri koordinácii spoločných kontrol na pozemných komunikáciách s príslušníkmi PZ SR sa

vyriešili operatívne na úrovni vedení oboch zúčastnených zložiek. Vo všeobecnosti je dohodnutý režim spolupráce s vyššou mierou aktívnej spoluúčasti pri koordinácii na strane PZ SR.

V roku 2019 boli orgánmi inšpekcie práce uskutočnené aj spoločné kontrolné akcie SLvD s partnerskými organizáciami z Českej republiky (Centrum služeb pro silniční dopravu), Maďarska (Nemzeti Közlekedési Hatóság) a Poľska (Inspekcja Transportu Drogowego).

V termíne 23. – 25. septembra 2019 zorganizoval NIP 6. ročník medzinárodnej kontroly SLvD za účasti piatich krajín (Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Ukrajina). Pre zabezpečenie kontrolnej akcie bola potrebná súčinnosť viacerých inšpektorátov práce. Na medzinárodnej kontrolnej akcii sa zúčastnilo 26 účastníkov, ktorí vykonávali kontroly na dvoch kontrolných stanovištiach.

Orgány inšpekcie práce ako aj v predchádzajúcich rokoch spolupracovali so Sociálnou poisťovňou. V roku 2019 bola podpísaná dohoda o spolupráci so Sociálnou poisťovňou a NIP a inšpektorátmi práce.

Zo strany Sociálnej poisťovne bolo zaevidovaných viacero žiadostí o súčinnosť, poskytnutie poradenstva z oblasti PPV, ako aj odstúpených podnetov či žiadostí o vykonanie inšpekcie práce za účelom napr. určenia relevantnosti vzniku PPV, prípadne o preverenie trvania PPV, a to vo špecifických prípadoch, ktoré sa jej javili ako subvenčný podvod za účelom neoprávneného vyplatenia dávok najmä nemocenského poistenia napríklad materského. Inšpektoráty práce poskytovali Sociálnej poisťovni údaje o výsledku vyšetovaných PÚ. Takisto sa využívala táto spolupráca pri odhaľovaní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, a to prostredníctvom informačného systému registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, osobne na pobočkách Sociálnej poisťovne alebo písomne. Na kontrolu nelegálneho zamestnávania a za účelom overovania plnenia podmienok pri vydávaní oprávnení BTS a oprávnení na výchovu a vzdelávanie (ďalej len „VaVZ“) v oblasti ochrany práce orgány inšpekcie práce efektívne využívali možnosť pripojenia sa do databázy Sociálnej poisťovne. V prípade závažných nezrovnalostí medzi údajmi uvedenými vo výpisoch zo Živnostenského registra SR resp. Obchodného registra SR a zistenými skutočnosťami pri výkone inšpekcie práce sú zo strany inšpektorov práce informovaní odbor živnostenského podnikania, príp. okresný súd.

NIP zorganizoval v Košiciach stretnutie manažérov na vysokej úrovni vo vedúcich pozíciách zodpovedných za BOZP na úrovni krajín Vyšehradskej štvorky (ďalej len „V4“), ktorého sa zúčastnili delegácie z Českej republiky, Maďarskej republiky, Poľska a SR. Stretnutie bolo zamerané na témy „Nelegálne zamestnávanie“ a „Prevencia a propagácia v oblasti BOZP“.

V dňoch 9. – 11. septembra 2019 sa uskutočnilo v Malej Lučivnej pracovné stretnutie zástupcov NIP s predstaviteľmi Hlavného inšpektorátu práce Poľska za účelom podpisu dohody o spolupráci s inšpekciami práce Poľskej republiky. Inšpektorát práce Košice pokračoval v spolupráci s oblastným inšpektorátom práce v Krakove.

V dňoch 26. – 27. septembra 2019 sa v Malej Lučivnej uskutočnilo stretnutie zástupcov českej a slovenskej inšpekcie práce zamerané na spoluprácu a výmenu skúseností pri kontrole nelegálneho zamestnávania, uznávaní odborných kvalifikácií, vysielaní zamestnancov a kontrole VTZ. Inšpektorát práce Trnava spolupracoval s Oblastným inšpektorátom práce pre Juhočeský kraj a Vysočinu a Inšpektorát práce Košice pokračoval v spolupráci s oblastným inšpektorátom práce v Ostrave.

NIP usporiadal stretnutie členov národnej siete EU-OSHA spojené s konferenciou „Kultúra bezpečnosti“ v Bratislave dňa 20. októbra 2019.

Orgány inšpekcie práce spolupracovali taktiež so stavebnými úradmi, mestskými a obecnými úradmi pri kolaudačných konaniach a konaniach o zmene užívania stavby. Relatívne často spolupracovali aj s pracovníkmi mestských a obecných úradov za účelom zisťovania informácií o podnikateľských subjektoch, najmä informácií o ich sídlach, adresách ich prevádzok, o reálnom výkone ich podnikateľskej činnosti a pod.

V rámci spolupráce s univerzitami a vysokými školami sa zástupca NIP zúčastnil na štátnych bakalárskych a inžinierskych skúškach na Fakulte baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach. NIP sa v spolupráci s Technickou univerzitou v Košiciach aktívne podieľal na organizovaní XXXII. ročníka medzinárodnej konferencie s názvom „Aktuálne otázky bezpečnosti práce“, ktorá sa konala v dňoch 4. - 6. decembra 2019 na Štrbskom Plese.

Zástupcovia sústavy inšpekcie práce sa zúčastnili aj na ďalších konferenciách a iných podujatiach, a to na

- medzinárodnej konferencii „INCOBOZ 2019“,
- 11. ročníku odbornej konferencie „Bezpečnosť technických zariadení 2019“,
- 50. a 51. ročníku konferencie elektrotechnikov Slovenska organizovaný Slovenským elektrotechnickým zväzom – Komorou elektrotechnikov Slovenska,
- celoslovenskom seminári pre odborníkov v oblasti bezpečnosti práce, ergonómie, ochrany zdravia a ochrany pred požiarmi,
- Dni skúšobníctva 2019,
- konferencii „Bezpečnosť v manipulácii“,
- celoslovenskom seminári VTZ zdvíhacích v Novom Smokovci,
- konferencii „Chémia 2019 – Responsible care“,
- medzinárodnej vedeckej konferencii „DIS - Teória a aplikácia metód technickej diagnostiky“
- medzinárodnej vedeckej konferencii „Národná a medzinárodná bezpečnosť 2019“.

Sústava inšpekcie práce sa v Nitre na veľtrhu práce Job Expo 2019 prezentovala prednáškami, poskytovaním poradenstva a propagačných materiálov.

Spoluprácu s kompetentnými orgánmi členských štátov EÚ zabezpečoval NIP aj prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu – IMI. NIP vybavil spolu 425 žiadostí týkajúcich sa slovenských podnikateľských subjektov a vyslaných zamestnancov. Z tohto počtu žiadostí bolo 384 žiadostí doručených prostredníctvom IMI na NIP z iných členských štátov EÚ a 41 žiadostí o poskytnutie informácií NIP zaslal na základe požiadaviek z inšpektorátov práce vecne príslušným orgánom v EÚ.

9. Hodnotenie stavu ochrany práce v roku 2019 v SR a opatrenia dozorného orgánu na zlepšenie stavu

V tejto časti správy je hodnotený stav ochrany práce v členení na oblasť BOZP, PPV a nelegálneho zamestnávania a v oblasti SLvD.

Hodnotenie stavu ochrany práce v oblasti BOZP

Výkon inšpekcie práce zameraný na dodržiavanie právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP má za cieľ predovšetkým obmedziť vznik PÚ a nebezpečných udalostí na pracoviskách výrobného aj nevýrobného charakteru.

Na úroveň BOZP u kontrolovaných subjektov vplýva mnohokrát snaha zamestnávateľov ušetriť finančné prostriedky, ktoré by mali investovať do preventívnych opatrení na zníženie a odstránenie negatívnych vplyvov pri pracovnom procese na zamestnancov. Na základe vykonaných inšpekcií práce možno konštatovať, že prevažne stredné a väčšie firmy sa tejto oblasti venujú viac, a to aj v dôsledku častej audítorskej činnosti pri získavaní certifikátov kvality. Kontrolované subjekty pri snahe ušetriť finančné prostriedky pri plnení legislatívnej podmienky zaistenia BTS pre svojich zamestnancov si najčastejšie volia možnosť zabezpečenia tejto služby dodávateľským spôsobom, pričom takéto poskytovanie služieb je často formálne, zamerané iba na tvorbu dokumentácie, ktorá však v mnohých prípadoch neodráža reálny stav a podmienky kontrolovaných subjektov. Slabšia úroveň týchto služieb sa následne odráža v pomerne vysokom počte zistených nedostatkov inšpekciou práce.

Medzi najzávažnejšie zistenia orgánov inšpekcie práce v kontrolovaných subjektoch v oblasti BOZP patrili nasledovné zistenia:

- nevypracovanie zoznamu na poskytovanie OOPP, neposkytovanie OOPP, resp. poskytovanie nevhodných alebo neúčinných OOPP, nevedenie ich evidencie,
- nevypracovanie písomného dokumentu o posúdení rizika pri všetkých činnostiach vykonávaných zamestnancami, resp. tieto dokumenty sú formálne alebo nekonkrétne,
- nekonkrétne určenie bezpečných postupov,
- neodstraňovanie nebezpečenstiev a ohrození vyplývajúcich z pracovného procesu,
- nezabezpečenie BTS pre zamestnancov,
- nízka odborná úroveň poskytovaných služieb v oblasti BOZP dodávateľským spôsobom (nedostatočná a neadresne vypracovaná dokumentácia BOZP),
- neoverovanie bezpečnosti VTZ úradnými skúškami a odbornými prehliadkami a odbornými skúškami v predpísaných lehotách a neodstraňovanie nedostatkov zistených týmito prehliadkami a skúškami,
- poverenie zamestnancov obsluhou pracovných prostriedkov bez získanej odbornej spôsobilosti,
- nevykonávanie potrebných opatrení tak, aby pracovné prostriedky poskytované zamestnancom na používanie boli na prácu vhodné alebo prispôsobené tak, aby pri ich používaní bola zaistená BOZP (napr. chýbajúce alebo nedostatočné ochranné kryty, chýbajúce alebo nedostatočné označenie pracovných prostriedkov, apod.),
- prevádzkovanie budov a objektov v rozpore s minimálnymi bezpečnostnými a zdravotnými požiadavkami na pracovisko,
- nedostatočné zaistenie BOZP na spoločných pracoviskách, na ktorých vykonávajú práce zamestnanci viacerých zamestnávateľov a fyzické osoby oprávnené na podnikanie, resp. často absentuje dohoda, ktorá určí kto z nich je povinný vytvoriť podmienky na zaistenie BOZP zamestnancov na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu.

V roku 2019 došlo mimo iných úloh aj k realizácii previerok zameraných na šírenie prevencie a osvedy v oblasti BOZP u zamestnávateľov. Táto úloha sa stretla s pozitívnym hodnotením u kontrolovaných subjektov, nakoľko primárnym účelom tejto previerky bolo zhodnotenie stavu BOZP na jednotlivých prevádzkach vykonaním preverenia stavu pracovných prostriedkov, pracovných priestorov, súvisiacej dokumentácie a pracovných postupov. Následne po zhodnotení stavu prevádzky inšpektori práce v prípadoch, kedy represívne opatrenia vzhľadom na závažnosť zistení neboli nevyhnutné, namiesto aplikovania opatrení represívneho charakteru poskytovali informácie a rady kontrolovaným subjektom a zodpovedným zamestnancom s cieľom zaistenia plnenia podmienok legislatívnych a ostatných predpisov v oblasti BOZP.

Stav ochrany práce u zamestnávateľov stále nemožno hodnotiť ako uspokojivý, pozitívny vývoj je najmä u väčších výrobných firiem. Výsledky kontrol poukazujú, že štruktúra zistených nedostatkov sa oproti predchádzajúcim nedostatkom príliš nezmenila. Nadalej sú zisťované závažné nedostatky aj napriek priebežnému výkonu inšpekcie práce v subjektoch zameraných na ekonomické činnosti s najvyšším výskytom PÚ. Tieto nedostatky poukazujú na nesprávnu organizáciu práce a neplnenie si povinností zo strany zamestnávateľov, ako aj zamestnancov. Je možné konštatovať, že väčšina zamestnávateľov nemá systematický prístup v riešení problematiky BOZP. Bolo tiež zistené, že niektorí zamestnávatelia nie sú ochotní aplikovať všetky požiadavky na zaistenie BOZP, ktoré sa na nich vzťahujú na svojich pracoviskách.

Hodnotenie stavu ochrany práce v oblasti PPV a nelegálneho zamestnávania

Inšpektori práce v roku 2019 aktívne a efektívne vyhľadávali nefunkčné systémy ochrany práce u zamestnávateľov. Oproti roku 2018 inšpektori vykonali vyšší počet kontrol výkonov v oblasti PPV (o 41,4 % viac oproti počtu kontrol v roku 2018), naopak v oblasti nelegálneho zamestnávania zaznamenali nižší počet kontrol (o 15,6 % menej oproti roku 2018). V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2018 bol zaznamenaný aj vyšší počet zistených nedostatkov v oblasti PPV.

Z celkových zistení inšpekcie práce týkajúcich sa porušovania predpisov v PPV možno rovnako ako v predchádzajúcich rokoch konštatovať pomerne častý výskyt prípadov; ide o porušovania povinností zamestnávateľov:

- pri uzatváraní pracovných zmlúv (najčastejšie sa to týkalo porušenia povinnosti zamestnávateľov uviesť v pracovnej zmluve aj ďalšie pracovné podmienky, a to výplatné termíny, pracovný čas, výmeru dovolenky a dĺžku výpovednej doby a porušenia povinnosti dohodnúť v pracovnej zmluve druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručnú charakteristiku),
- v súvislosti s poskytovaním minimálnej nárokovej výšky mzdy (zamestnávatelia porušovali povinnosť poskytnúť mzdu najmenej v sume minimálneho mzdového nároku určeného pre stupeň náročnosti práce príslušného pracovného miesta a povinnosť priradiť každému pracovnému miestu stupeň v súlade s charakteristikami stupňov náročnosti pracovných miest uvedenými v prílohe č. 1 Zákonníka práce podľa najnáročnejšej pracovnej činnosti, ktorej výkon od zamestnanca vyžadujú, v rámci druhu práce dohodnutého v pracovnej zmluve),
- viesť evidenciu pracovného času, práce nadčas, nočnej práce, aktívnej časti a neaktívnej časti pracovnej pohotovosti zamestnanca tak, aby bol zaznamenaný začiatok a koniec časového úseku, v ktorom zamestnanec vykonával prácu alebo mal nariadenú alebo dohodnutú pracovnú pohotovosť,
- pri vyplácaní mzdy (zamestnávatelia porušovali povinnosť vydať zamestnancom doklad obsahujúci najmä údaje o jednotlivých zložkách mzdy, o jednotlivých plneniach poskytovaných v súvislosti so zamestnaním, o stave účtu konta pracovného času, ak je zavedené konto pracovného času, o vykonaných zrážkach zo mzdy a o celkovej cene práce a porušovali povinnosť vyplatiť mzdu vo výplatných termínoch dohodnutých v pracovnej zmluve alebo v kolektívnej zmluve),
- v súvislosti s vydávaním pracovných posudkov a potvrdení o zamestnaní (zamestnávatelia porušovali povinnosť vydať zamestnancom pri skončení pracovného pomeru potvrdenie o zamestnaní).

Z celkových výsledkov zisťovania porušovania zákazu nelegálneho zamestnávania možno pozorovať zásadné zmeny oproti zisteniam z minulých rokov. Najvýraznejšiu zmenu v roku 2019 predstavuje pokles prípadov nelegálneho zamestnávania štátnych príslušníkov

tretích krajín (pokles o 54,8 % celkového počtu prípadov oproti roku 2018). Uvedený pokles je však logickým dôsledkom zmeny zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z výsledkov inšpekcií práce zameraných na odhaľovanie nelegálneho zamestnávania však možno aj naďalej pozorovať pomerne vysoký podiel štátnych príslušníkov tretích krajín (najmä štátnych príslušníkov tretích krajín pochádzajúcich z Ukrajiny), ktorí v konečnom súčte tvoria 29,5 % všetkých nelegálne zamestnávaných osôb.

Hodnotenie stavu ochrany práce v oblasti SLvD

Počet nedostatkov sa od roku 2006 každoročne mierne znižoval až sa v ostatných dvoch rokoch ustálil na hodnote približne 1 nedostatok na 25 pracovných dní, čo je spôsobené viacerými faktormi: zvyšovaním právneho povedomia samotných vodičov a zamestnávateľov, preventívnou činnosťou inšpekcie práce v predchádzajúcom období, neustále sa zvyšujúcou kvalitou kontrol vodičov nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, poklesom dopravnej práce a s tým súvisiacim zaraďovaním kvalitnejších vodičov na prácu a aj zvýšením počtu vozidiel vybavených digitálnym záznamovým zariadením (tachografom). Kým v roku 2017 tvorili vozidlá vybavené digitálnym záznamovým zariadením 88,9 % všetkých skontrolovaných vozidiel pri cestných kontrolách, v roku 2018 to bolo už 92,3 % a v roku 2019 to bolo 93,4 %. Počet digitálnych záznamových zariadení sa pritom od ich zavedenia do praxe v roku 2006 neustále zvyšuje. Pri digitálnych tachografoch sú všetky údaje detailne zaznamenávané na kartu vodiča, ako aj do samotného tachografu, a preto výrazne klesá možnosť ich zatajovania resp. falšovania. Z toho dôvodu sú vodiči ešte viac prinútení dodržiavať predpisy SLvD.

Inšpekcia práce
(MPSVR SR)

Zdroj údajov: Národný inšpektorát práce

Činnosť inšpekcie práce

1. Personálne údaje

Prehľad počtu zamestnancov NIP a ôsmych inšpektorátov práce a prehľad počtu inšpektorov práce vrátane hlavných inšpektorov práce (ďalej len „HIP“), vedúcich inšpektorov práce (ďalej len „VIP“), vedúcich oddelenia BOZP I. a BOZP II., oddelenia PPV, oddelenia kontroly nelegálneho zamestnávania a inšpektorov práce – uchádzačov a počet žien – inšpektoriek práce (k 31. 12. 2019) uvádzajú nasledovné tabuľky:

Stav zamestnancov k 31. 12. 2019

Organizačná jednotka	Počet zamestnancov	
	celkový	z toho žien
NIP	63	45
IP Bratislava	60	33
IP Trnava	49	32
IP Trenčín	52	27
IP Banská Bystrica	59	28
IP Žilina	57	35
IP Nitra	62	34
IP Prešov	50	22
IP Košice	63	28
Spolu	515	284

Legenda k tabuľke:

IP – inšpektorát práce

Počet inšpektorov práce k 31. 12. 2019

Organizačná jednotka	Počet inšpektorov práce			
	HIP + VIP + VO	IP uchádzači	Aktívni inšpektori práce	z toho ženy
IP Bratislava	6	4	32	16
IP Trnava	6	3	27	18
IP Trenčín	6	5	26	11
IP Banská Bystrica	6	3	34	15
IP Žilina	5	0	36	20
IP Nitra	5	5	32	14
IP Prešov	6	1	29	12
IP Košice	6	0	43	26
Spolu	46	21	259	132

Legenda k tabuľke:

IP – inšpektorát práce

VO - vedúci oddelenia

HIP – hlavný inšpektor práce

VIP – vedúci inšpektor práce

Činnosť výkonných inšpekčných orgánov zabezpečovalo v roku 2019 na NIP a na ôsmich inšpektorátoch práce spolu 515 zamestnancov. Odborné dozorné úlohy realizovalo celkom 259 inšpektorov práce.

2. Výkony

V roku 2019 bolo zrealizovaných celkovo 71 675 výkonov inšpekcie práce, čo predstavuje nárast v počte výkonov oproti minulému roku o 4,5 %. Bližšie informácie o počte a jednotlivých druhoch výkonov sú v prílohe A, v tabuľke č. 2.

Z celkového počtu výkonov bolo najviac výkonov v počte 21 761 zameraných na kontrolu nelegálneho zamestnávania (o 15,6 % menej ako v roku 2018). Druhou najpočetnejšou skupinou v rámci výkonov inšpekcie práce bola oblasť PPV, kde bolo zrealizovaných celkovo 24 423 (o 41,3 % viac ako v roku 2018).

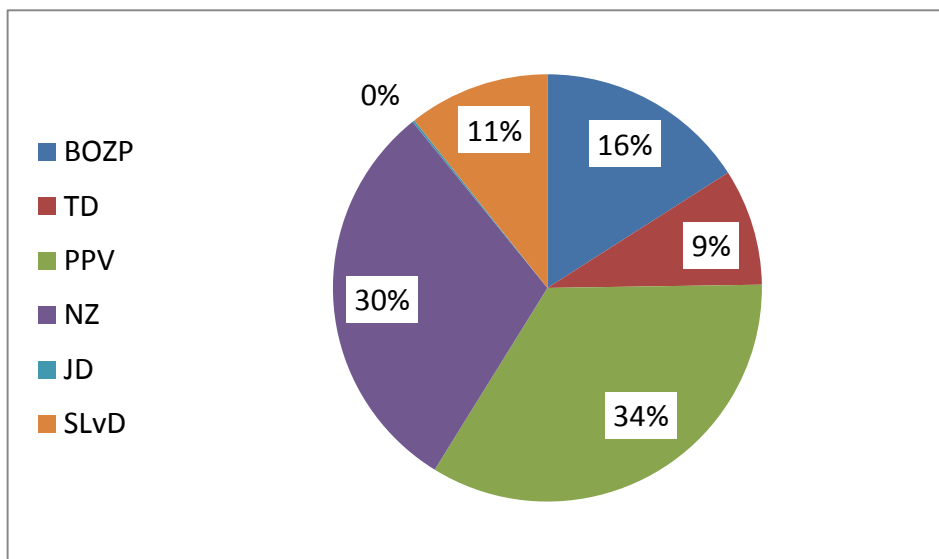
V oblasti BOZP bolo zrealizovaných celkovo 11 416 výkonov, čo bol mierny pokles oproti roku 2018 (o 3,7 %).

V oblasti trhového dohľadu bolo zrealizovaných celkovo 6 323 výkonov (nárast o 7,9 %).

V oblasti inšpekcie práce v jadrových elektrárnach bolo zrealizovaných celkovo 117 výkonov, čo predstavuje nárast o 408,7 % oproti roku 2018.

Príčinou poklesu počtu výkonov v oblasti BOZP a pri kontrole nelegálnej práce bola aj skutočnosť, že v roku 2019 bolo 259 aktívnych inšpektorov práce, čo je o 61 inšpektorov práce menej ako v roku 2018 (o 19,0 % menej).

Percentuálny podiel výkonov v jednotlivých oblastiach výkonu inšpekcie práce a výkonu trhového dohľadu znázorňuje uvedený graf:

3. Poradenská činnosť

V roku 2019 inšpektoráty práce v súlade so zákonom č. 125/2006 Z. z. poskytovali bezplatné poradenstvo zamestnávateľom, fyzickým osobám, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi a zamestnancom v rámci inšpekcie práce na pracoviskách zamestnávateľa počas každého výkonu inšpekcie práce pri plánovaných a mimoriadnych previerkach na pracoviskách zamestnávateľských subjektov, prípadne po ukončení výkonu inšpekcie práce, pri ukončovaní plánovaných previerok a pri prerokovaní protokolov, pri vyšetrení pracovných úrazov, v rámci uplatňovania požiadaviek na zaistenie BOZP pri kolaudáciách

stavieb a ich zmien, pri šetrení podnetov a oznámení. Poradenská činnosť bola poskytovaná telefonicky, osobne na inšpektorátoch práce, listovou formou a taktiež prostredníctvom elektronickej pošty či bezplatným seminárom pre širokú verejnosť resp. vybrané cieľové skupiny.

Z hľadiska odbornej pôsobnosti bola poradenská činnosť poskytovaná v oblasti PPV, BOZP, trhového dohľadu, SLvD, jadrového dozoru a nelegálneho zamestnávania. Kvalifikované odborné poradenstvo bolo v roku 2019 vyžiadané v oblasti PPV v počte 5 289 prípadov, v oblasti BOZP v počte 991 prípadov, v oblasti trhového dohľadu v počte 66 prípadov, v oblasti SLvD v počte 110 prípadov a v oblasti pracovísk jadrového zariadenia nebolo požadované. Spolu to predstavuje celkový počet 6 455 poradenstiev v rámci inšpekcie práce.

Oproti roku 2018, kedy počet poskytnutých prípadov vyžiadanej poradenskej činnosti predstavoval 5 390 prípadov, bol zaznamenaný nárast o 1 065 prípadov.

Najväčší záujem je o poradenstvo v pracovnoprávnej oblasti, kde sú inšpektorom práce najčastejšie kladené otázky ohľadom vzniku a skončenia pracovného pomeru, poskytovania mzdy a jej náhrad, osobných prekážok v práci na strane zamestnanca, rozvrhnutia pracovného času a poskytovanie dovolení, stupňov náročnosti práce, stravovania a cestovných náhrad. Žiadateľov zaujímal aj, akým spôsobom je možné podať podnet na výkon inšpekcie práce a čo má podnet obsahovať. Inšpektori práce poskytujú priamo v teréne pri kontrolách nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania fyzickým osobám, ktoré sú podnikateľmi a zároveň aj zamestnávateľmi ako aj právnickým osobám, či samotným zamestnancom osobné poradenstvo v oblasti nelegálneho zamestnávania, vysielania zamestnancov ako aj zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín. Poradenstvo v oblasti BOZP sa najčastejšie venuje otázkam organizácie práce, riadenia BOZP, zabezpečenia vhodných pracovných podmienok na pracoviskách, prevádzkovania VTZ, VaVZ (vydávanie oprávnení), zabezpečenia lekárskeho prehliadok vo vzťahu ako aj informácií o pracovných úrazoch a o povinnostiach s nimi súvisiacimi z pohľadu zamestnávateľa. Poradenstvo v oblasti SLvD je poskytované pri kontrolách na cestách so záujmom o pracovný čas a dobu odpočinku v doprave, správne používanie záznamových listov a záznamového zariadenia, spôsobe archivácie, podmienkach vydávania kariet vodičov a zamestnávateľov, školenia a lekárske prehliadky vodičov, ohľadom používania digitálnych záznamových zariadení a pod.

Zamestnávatelia pri previerkach žiadajú predovšetkým poradenstvo k tomu, ako nedostatok odstrániť, alebo ako sa jeho odstráneniu vyhnúť. Žiadajú aj informácie o prípadnom uložení pokuty za zistené nedostatky. Zároveň v rámci poradenskej činnosti upozorňujú inšpektori práce zamestnávateľov a zamestnancov na časté nedostatky, právne omyly a informujú o možnostiach, ako sa im vyvarovať.

Požiadavky na poradenskú činnosť majú trvale narastajúcu tendenciu a čoraz častejšie je to práve zo strany zamestnávateľov, ktorí prichádzajú na to, že je lepšie problémom predchádzať, ako ich potom riešiť. Je možné konštatovať, že najväčší úžitok z poradenstva majú súkromní bezpečnostní technici, ktorí sú prizvaní k previerke za zamestnávateľa, hoci nie sú jeho zamestnancom. Záujem o poradenstvo prejavujú aj fyzické osoby, zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby. Poradenské služby a záujem konzultovať problémy v pracovnoprávnej oblasti využívajú aj účtovné a poradenské firmy, ako aj advokátske kancelárie.

4. Poskytovanie informácií

NIP ako povinná osoba v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o slobode informácií) zaevidoval v roku 2019 celkovo 30 žiadostí podaných v režime zákona o slobode informácií.

Žiadosti boli vybavené v zákonom stanovenej lehote a zákonnými spôsobmi nasledovne:

- informácia sprístupnená v plnom rozsahu – 26,
- vydané rozhodnutie o čiastočnom nesprístupnení informácie – 3,
- žiadosť postúpená na iný orgán – inšpektorát práce (aj čiastočne) – 5.

Poznámka: Niektoré žiadosti boli vybavené viacerými spôsobmi, napríklad sprístupnením požiadavky o informáciu a zároveň vydaním rozhodnutia o čiastočnom nesprístupnení.

Obsahom podaných žiadostí boli najmä informácie týkajúce sa výkonu inšpekcie práce, resp. jej výsledku, štatistické údaje o PÚ, o porušení povinností najmä v oblasti nelegálneho zamestnávania, v oblasti BOZP aj PPV, vnútorné predpisy, štatistické údaje a prehľady, alebo informácie nachádzajúce sa v správach o činnosti NIP.

Žiadateľom boli sprístupnené informácie nimi požadovaným spôsobom, prevažne e-mailom. Za sledované obdobie bolo päť žiadostí postúpených na miestne príslušné inšpektoráty práce. Tri žiadosti boli vybavené viacerými spôsobmi, tzn. časť požadovaných informácií NIP sprístupnil a ďalšia časť informácie nebola sprístupnená, pretože išlo o osobné údaje, ktoré podľa zákona o slobode informácií nemožno sprístupniť.

V dvoch prípadoch sa žiadateľ odvolal proti rozhodnutiu NIP o nesprístupnení, resp. o čiastočnom nesprístupnení informácie, tieto odvolania boli odstúpené na MPSVR SR, o odvolaní podanom po lehote zatiaľ nebolo rozhodnuté.

Proti jednému rozhodnutiu o čiastočnom nesprístupnení informácií, ktorým rozhodol príslušný inšpektorát práce (Inšpektorát práce Trenčín) o nesprístupnení – anonymizácii osobných údajov, podal žiadateľ odvolanie, o ktorom rozhodol NIP ako odvolací orgán. Rozhodnutie inšpektorátu práce bolo potvrdené.

Z obsahu žiadostí podaných na inšpektoráty práce vyplýva, že žiadatelia opakovane požadovali prevažne sprístupnenie informácií týkajúcich sa podaných podnetov na výkon inšpekcie práce a výsledkov inšpekcie práce, dokladov, či písomností nachádzajúcich v spisoch z výkonov inšpekcie práce, a tiež výsledky rozhodovacej činnosti inšpektorátov práce. Žiadateľmi boli fyzické aj právnické osoby, ale často aj neziskové organizácie, advokátske kancelárie a advokáti, stavovské organizácie alebo zástupcovia zamestnancov, či odborové zväzy.

Na inšpektoráty práce bolo doručených spolu 148 žiadostí o informácie, čo je o 31 viac ako v roku 2018. Z toho bolo 52 žiadostí o sprístupnenie informácií vybavených sprístupnením informácie, v 29 prípadoch informácie neboli sprístupnené. V 45 prípadoch boli informácie sprístupnené len čiastočne, 4 žiadosti o informácie boli odložené z dôvodu nedoplnenia údajov zo strany žiadateľa, 2 žiadosti boli odstúpené na iný kompetentný orgán, v 1 prípade išlo o späťvzatie žiadostí o informáciu a niektoré boli vyhodnotené ako poskytnutie bezplatného poradenstva.

Dôvodom na nesprístupnenie informácií bola najmä ochrana osobných údajov, požiadavka na sprístupnenie dokladov zo spisu z výkonu inšpekcie práce, prípadne inšpektoráty práce požadovanou informáciou nedisponovali.

Okrem poskytovania informácií na základe žiadostí podľa zákona o slobode informácií, NIP a inšpektoráty práce vykonávali činnosť prostredníctvom mediálne a publikačnej činnosti.

Vyhodnotenie mediálnej a publikačnej činnosti sústavy inšpekcie práce za rok 2019 obsahuje ucelený prehľad o informáciách poskytnutých médiám za NIP a za jednotlivé inšpektoráty práce. Požadované informácie boli verejnosti sprostredkované prostredníctvom vyjadrení a stanovísk zamestnancov jednotlivých odborných útvarov a určených hovorcov za jednotlivé inšpektoráty práce a za NIP. Zamestnanci poverení zabezpečením styku s médiami reagovali na každú požiadavku médií a poskytovali informácie v požadovanej forme, v prípade nejasností iniciovali detailné spresnenie požiadavky novinárov, redaktorov. Vo väčšine prípadov išlo o informácie týkajúce sa výkonu inšpekcie práce, resp. jej výsledkov, či o stanoviská k aktuálnym problémom súvisiacim s inšpekciou práce. Vo viacerých prípadoch boli stanoviská vypracované na základe požiadavky Tlačového odboru MPSVR SR, ktorý sa následne priamo vyjadril k niektorým mimoriadne medializovaným témam. Informácie boli poskytované predovšetkým elektronickou formou (e-mail, celkom 116 prípadov), telefonicky (7 prípadov), v šiestnástich prípadoch formou tlačovej správy, trikrát osobnou účasťou v relácii - k témam medzinárodnej kontroly sociálnej legislatívy v doprave, sezónneho zamestnávania, európskeho týždňa BOZP a v troch prípadoch osobne podaným stanoviskom pre televízie.

NIP zverejňoval rôzne aktuálne príspevky, články a publikácie prostredníctvom svojho webového sídla a od augusta 2019 aj prostredníctvom obnoveného profilu inšpekcie práce na sociálnej sieti facebook s cieľom prispieť k lepšej orientácii občanov v oblasti BOZP a v pracovnom práve, v oblasti pracovných podmienok na Slovensku aj v členských štátoch EÚ. NIP okrem toho pravidelne publikoval prostredníctvom svojich zamestnancov v odborných časopisoch „Bezpečná práca“ a „Bezpečnosť práce v praxi“, najmä v rubrike „Aktuality NIP“ informoval o svojej činnosti a o aktuálnych témach.

Viaceré mediálne aktivity sa sústredili na propagáciu Svetového dňa BOZP, ktorým je každoročne 28. apríl. Cieľom je zdôrazniť prevenciu úrazov a chorôb spôsobených pri výkone povolania a uctiť si pamiatku obetí, ktoré prišli o život pri plnení pracovných povinností. Svetový deň BOZP v roku 2019 bol sprevádzaný druhým a záverečným rokom kampane EU-OSHA „Zdravé pracoviská kontrolujú nebezpečné chemické látky“, ktorej cieľom bolo ozrejmiť stanovisko Európskej komisie v oblasti prevencie a regulácie nebezpečných chemických látok na pracoviskách a poukázať na konkrétne prínosy dobrej praxe, ale aj riziká vyplývajúce z nedostatočnej kontroly týchto látok. V rámci kampane bola špeciálna pozornosť venovaná iniciatíve pod názvom Plán pre karcinogény v EÚ, teda mapovaniu karcinogénov, ktoré sú považované za hlavnú príčinu úmrtí spojených s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým látkam na pracoviskách. Mediálne aktivity NIP na podporu tohto dňa boli významne podporované aj sociálnymi partnermi.

V rámci Európskeho týždňa BOZP vyzval NIP všetky inšpektoráty práce, aby venovali zvýšenú pozornosť tejto významnej európskej udalosti a zorganizovali v období od 21. do 25. októbra 2019 niektoré z aktivít, ako napríklad semináre s prednáškou pre verejnosť, besedy so študentmi na niektorej zo stredných alebo vysokých škôl, tzv. „Deň otvorených dverí“ na inšpektorátoch práce, uverejnenie príspevku v regionálnych médiách – článok alebo vstup pre rozhlas alebo regionálnu televíziu, prípadne iné aktivity. Zároveň boli požiadaní, aby o pripravovaných aktivitách, ktoré sú určené verejnosti, informovali v dostatočnom časovom predstihu na svojich webových stránkach. Inšpektoráty práce v rámci Európskeho týždňa BOZP realizovali viac ako 30 aktivít, prednášok pre študentov stredných a vysokých škôl, ale aj pre zamestnancov a zamestnávateľov, na ktorých sa zúčastnilo viac

ako 400 ľudí. Okrem toho všetky krajské inšpektoráty počas Európskeho týždňa BOZP pripravili podujatie Dni otvorených dverí na inšpekcii práce, v rámci ktorých poskytovali záujemcom bezplatné poradenstvo, čo sa stretlo s veľkým záujmom verejnosti. A navyše aj Národný inšpektorát práce 22. októbra 2019 v rámci Európskeho týždňa BOZP zorganizoval 1. konferenciu „Kultúra bezpečnosti“, na ktorej sa zúčastnilo viac ako 120 odborníkov a manažérov významných slovenských aj nadnárodných firiem z celého Slovenska.

Pod záštitou kampane „Zdravé pracoviská kontrolujú nebezpečné chemické látky“ organizovalo Národné kontaktné miesto EU-OSHA, ktorým je NIP, v priebehu roka 2019 viacero aktivít, okrem iného okruhly stôl s novinármi (máj 2019), seminár v Bratislave (jún 2019), premietanie filmov s tematikou BOZP ocenených cenou Zdravé pracoviská pre študentov Trnavskej univerzity v Trnave a Technickej univerzity v Košiciach (október 2019), stretnutie členov národnej siete EU-OSHA spojené s konferenciou „Kultúra bezpečnosti“ v Bratislave (20. október 2019) ako aj seminár pre odbornú verejnosť v Prešove, v spolupráci s Regionálnym poradensko-informačným centrom v Prešove, ktorý je členom siete Európskych podnikov (EEN) a zároveň ambasádorom EU-OSHA (24. október 2019).

Cieľom všetkých mediálnych aktivít sústavy inšpekcie práce v roku 2019 bolo dosiahnuť pozitívne vnímanie inšpekcie práce, medializovať, popularizovať a propagovať význam a činnosť inšpekcie práce, spolupracovať na výskume a celoživotnom vzdelávaní v oblasti ochrany práce, ale aj rozvíjať spoluprácu odborných skupín na úrovni tripartity a zohľadňovať výsledky ich činnosti v aktivitách inšpekcie práce.

5. Sťažnosti a podania

Sťažnosti

NIP v roku 2019

- prijal 27 sťažností podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o sťažnostiach“), čo predstavuje oproti 26 sťažnostiam prijatých v roku 2018 nárast o 3,9 %. Z roku 2018 prešla 1 sťažnosť na vybavenie do roku 2019.,
- riešil (vrátane sťažnosti nevybavenej v roku 2018) celkom v počte 28 sťažností, čo predstavuje oproti 29 sťažnostiam (vrátane 3 sťažností nevybavených v roku 2018) za rok 2019 pokles o 3,5 %,
- vybavil celkovo 27 sťažností, čo predstavuje v roku 2018 pokles o 3,6 % z počtu 28 vybavených sťažností v roku 2018. Z celkového počtu sťažností vybavených v roku 2019 boli vybavené aj všetky sťažnosti z roku 2018. Z (celkového) počtu sťažností za rok 2019 bola k 31. 12. 2019 evidovaná ako nevybavená 1 sťažnosť.
- v 14 prípadoch postúpil sťažnosť na vybavenie vecne príslušnému orgánu verejnej správy, v roku 2018 bolo takto postúpených 15 sťažností, čo v roku 2019 predstavuje pokles o 6,7 %, 5 sťažnosti prešetril NIP v roku 2019, z toho z roku 2018 bola prešetrená 1 sťažnosť. 8 sťažností bolo v roku 2019 odložených podľa zákona o sťažnostiach oproti 5 odloženým sťažnostiam v roku 2018, čo predstavuje nárast o 60,0 %.
- odložil celkovo 8 sťažností, z toho 4 boli odložené z dôvodu, že boli zaslané NIP elektronickou poštou a neboli do 5 pracovných dní písomne potvrdené podpisom v zmysle § 5 ods. 5 zákona o sťažnostiach a 4 odložená na základe toho, že boli zaslané NIP na vedomie.

Zo sťažností, ktoré NIP prešetril v roku 2019, boli 3 sťažnosti opodstatnené. V roku 2019 boli 3 sťažnosti opodstatnené, čo znamená, že v hodnotenom období bol počet opodstatnených sťažností rovnaký ako v roku 2018. V roku 2019 boli 2 sťažnosti prešetrované NIP neopodstatnené (vrátane 1 sťažnosti z roku 2018), čo znamená oproti 5 neopodstatneným sťažnostiam z roku 2018 pokles o 60,0 %. NIP neprijal v roku 2019 žiadnu opakovanú sťažnosť.

V roku 2019 nebola na NIP a inšpektoráty práce podaná žiadna petícia.

Inšpektoráty práce v roku 2019:

- prijali 30 sťažností, čo predstavuje oproti 29 sťažnostiam prijatých za rok 2018 nárast o 3,5 %. Po započítaní sťažností prijatých v roku 2018, avšak vybavených v roku 2019 (2 sťažnosti),
- konali celkom v 32 sťažnostiach, čo predstavuje k 35 sťažnostiam z roku 2018 pokles o 8,6 %.
- vybavili celkom 30 sťažností, čo k 35 vybaveným sťažnostiam v roku 2018 predstavuje pokles o 14,3 %. K 31. 12. 2019 neboli na inšpektorátoch práce vybavené 2 sťažnosti.
- odložili celkovo 8 sťažností a to v 7 prípadoch z dôvodov, že sťažnosti boli podané elektronickou poštou a do 5 pracovných dní od jej doručenia neboli potvrdené podpisom sťažovateľa (§ 5 ods. 5 zákona o sťažnostiach) a v jednom prípade z dôvodu § 6 ods. 1 písm. d) zákona o sťažnostiach tým, že sa od udalosti, ktorej sa predmet sťažnosti týkal, uplynulo v deň jej doručenia viac ako päť rokov. V roku 2018 odložili súhrne 11 sťažností z dôvodu, že sťažnosti boli podané elektronickou poštou a do 5 pracovných dní od jej doručenia neboli potvrdené podpisom sťažovateľa (§ 5 ods. 5 zákona o sťažnostiach), čo je pri 8 odložených sťažnostiach v roku 2019 pokles o 27,3 %.

V roku 2019 bolo prešetrovaných 22 sťažností, z ktorých boli 2 vyhodnotené ako opodstatnené. Inšpektoráty práce v roku 2018 vyhodnotili 6 sťažností ako opodstatnené. Medziročný pokles opodstatnenosti sťažností predstavoval v roku 2019 hodnotu 66,7 %. V roku 2019 bolo 20 sťažností neopodstatnených oproti roku 2018, kedy ich bolo 18, čo predstavuje nárast o 11,1 %.

Inšpektoráty práce neprijali v roku 2019 žiadne opakované sťažnosti.

Podania

V roku 2019 bolo jednotlivými inšpektorátmi práce vybavených, resp. je v riešení celkom 5 672 podnetov, oznámení, oznámení podaných treťou osobou a anonymných oznámení (ďalej len „podaní“), čo je o 184 podaní menej ako v rovnakom období v roku 2018 (vybavovaných 5 856 podaní).

Z uvedeného počtu 5 672 podaní bolo celkom 1 553 podnetov (27,4 %), 761 oznámení (13,4 %), 1 507 oznámení treťou osobou (26,6 %) a 1 851 anonymných oznámení (32,6 %).

Vo všeobecnosti bol oproti predchádzajúcemu obdobiu zaznamenaný klesajúci počet podaní (v roku 2017 – 6 308 podaní, v roku 2018 – 5 856 podaní a v roku 2019 – 5 672 podaní). Niekedy však postačuje poradenská činnosť, ktorá účinne nasmeruje zamestnanca ako sa domáhať svojich nárokov bez zapojenia inšpekcie práce.

Do budúca je potrebné aj naďalej pri výkone inšpekcie práce venovať pozornosť prevencii a osvete zamestnávateľov, ktorá by znížila počet podaní týkajúcich sa porušovania pracovnoprávných predpisov, predpisov na zaistenie BOZP a taktiež aj úrazovosť zamestnancov, pretože veľa nedostatkov je zapríčinených neznalosťou zákona.

6. Príprava predpisov a technická normalizácia

NIP pripravil v roku 2019 návrh na zmenu zákona č. 124/2006 Z. z. a súvisiacich právnych predpisov vo vzťahu k zvýšeniu úrovne BOZP a zníženiu byrokratickej záťaže podnikateľského prostredia a orgánov inšpekcie práce.

NIP sa podieľal aj na

- príprave novej legislatívy v oblasti vysielania zamestnancov, vyplývajúcej zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/957 z 28. júna 2018, ktorou sa mení Smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb. V zmysle smernice sú členské štáty povinné prijať príslušnú legislatívu do 30. júla 2020.
- potrebnej implementácii smernice spoluprácou s MPSVR SR na návrhu noviel zákona č. 351/2015 Z. z. o cezhraničnej spolupráci pri vysielaní zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona Zákonníka práce, ktoré nadobudnú účinnosť 30. júla 2020.
- príprave novely zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá s účinnosťou od 1. januára 2020 zaviedla novú výnimku z nelegálneho zamestnávania, a to pre využívanie závislej práce právnickou osobou, ak túto prácu vykonávajú určené príbuzné osoby jediného spoločníka tejto právnickej osoby.

7. Zahraničná spolupráca

V roku 2019 orgány inšpekcie práce spolupracovali s vecne príslušnými orgánmi členských štátov EÚ.

V dňoch 3. - 4. júna 2019 NIP zorganizoval v Košiciach stretnutie manažérov na vysokej úrovni vo vedúcich pozíciách zodpovedných za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na úrovni krajín V4, zamerané na témy „Nelegálne zamestnávanie“ a „Prevencia a propagácia v oblasti BOZP“. Na stretnutí sa zúčastnili delegácie zo štyroch krajín – Českej republiky, Maďarskej republiky, Poľska a SR.

V rámci spolupráce s inšpekciou práce Poľskej republiky sa 9. – 11. septembra 2019 uskutočnilo v Malej Lučivnej pracovné stretnutie zástupcov NIP s predstaviteľmi Hlavného inšpektora práce Poľska za účelom podpisu dohody o spolupráci. Inšpektorát práce Košice pokračoval v spolupráci s oblastným inšpektorátom práce v Krakove.

V rámci spolupráce s inšpekciou práce Českej republiky sa 17. septembra 2019 zástupcovia slovenskej inšpekcie práce zúčastnili na Medzinárodnej konferencii pri príležitosti 50. výročia činnosti inšpekcie práce v Českej republike a 65. výročia Výskumného ústavu bezpečnosti práce, ktorú organizoval Štátny úrad inšpekcie práce Českej republiky v spolupráci s Výborom pre hospodárstvo, poľnohospodárstvo a dopravu Senátu Parlamentu Českej republiky a Ministerstvom práce a sociálnych vecí ČR, ktorá sa konala v Prahe. Cieľom tejto konferencie bolo pripomenúť si významnú skutočnosť vzniku štátneho odborného dozoru nad bezpečnosťou práce v Československu pred 50 rokmi a načrtnúť históriu a súčasnosť inšpekcie práce v Českej republike. 26. – 27. septembra 2019 sa v Malej Lučivnej uskutočnilo stretnutie zástupcov českej a slovenskej inšpekcie práce zamerané na

spoluprácu a výmenu skúseností pri kontrole nelegálneho zamestnávania, uznávaní odborných kvalifikácií, vysielaní zamestnancov a kontrole VTZ. Témou stretnutia bolo aj prijatie jednotlivých návrhov a opatrení vyplývajúcich zo záverov stretnutia zástupcov krajín V4 v dňoch 3. a 4. júna 2019 v Košiciach. Inšpektorát práce Trnava spolupracoval s Oblasťným inšpektorátom práce pre Juhočeský kraj a Vysočinu a Inšpektorát práce Košice pokračoval v spolupráci s oblasťným inšpektorátom práce v Ostrave.

V rámci spolupráce s inšpekciami práce Rumunska Inšpektorát práce Košice pokračoval v spolupráci s oblasťným inšpektorátom práce v Temešvári, zameranej na vzájomnú výmenu skúseností a informácií o svojej činnosti.

V rámci kontroly SLvD Centrum služieb pro silniční dopravu zorganizoval v dňoch 28. - 30. mája 2019 v Pardubiciach kontrolnú akciu pro silniční dopravu v Českej republike. Na spoločných kontrolných akciách sa zúčastnili partnerské organizácie z Poľskej republiky (Inspekcje Transportu Drogowego – ITD), Maďarska (Nemzeti Közlekedési Hatóság – NKH), Spolkovej republiky Nemecka (Bundesamt für Güterverkehr – BAG), Slovenska a Ukrajiny. Kontrolné akcie s českým partnerom boli zamerané najmä na problematiku kontroly, zisťovania a odhaľovania manipulácie záznamových zariadení a praktických postupov v činnosti kontrolných orgánov pri kontrole SLvD. Zistené porušenia – protiprávne konania, či už vodičov, alebo dopravcov, boli zadokumentované a postihnuté v zmysle právneho poriadku Českej republiky. Za Slovensko sa akcie zúčastnili šiesti inšpektori práce – z Inšpektorátov práce v Trenčíne, v Žiline a v Banskej Bystrici.

V dňoch 23. – 25. septembra 2019 zorganizoval NIP v Žilinskom kraji ďalší ročník medzinárodnej kontroly SLvD za účasti piatich krajín (Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Ukrajina). Pre zabezpečenie kontrolnej akcie bola potrebná súčinnosť viacerých inšpektorátov práce pri výkone kontrol ako aj inšpektorov práce so znalosťou cudzieho jazyka (maďarčina a angličtina). Z uvedeného dôvodu spolupracovali s NIP, Inšpektorát práce Žilina, Inšpektorát práce Košice, Inšpektorát práce Nitra, Inšpektorát práce Banská Bystrica a Inšpektorát práce Bratislava. Na medzinárodnej kontrolnej akcii sa zúčastnili okrem 26 účastníkov, ktorí vykonávali kontroly aj zástupcovia médií RTVS a TASR. Kontrolná akcia sa stretla s veľkým ohlasom najmä u zahraničných partnerov, ktorí vyslovili veľkú spokojnosť s organizáciou a zabezpečením celej akcie. Spoločné kontroly na pozemných komunikáciách prispievajú k vzájomnej výmene poznatkov z vykonávania kontrol, k prerokovaniu a zjednoteniu postojov k výkladu jednotlivých ustanovení európskych predpisov, k vzájomnej výmene skúseností s používaním vyhodnocovacích programov, ako aj k zdokonaľovaniu odhaľovania neoprávnenej manipulácie s tachografmi v praxi.

Zamestnanci NIP a inšpektorátov práce aktívne pracovali v medzinárodných pracovných skupinách, resp. vykonávali nasledovné aktivity

- zastúpenie v SLIC a v pracovných skupinách SLIC: strategické riadenie inšpekcie práce, pre implementáciu nariadenia REACH (CHEMEX), inšpekcia práce zameraná na kontrolu technických požiadaviek na stroje a technické zariadenia (MACHEX), kampaň SLIC, spolupráca orgánov inšpekcie práce prostredníctvom národného koordinátora Siete pre rýchlu výmenu informácií SLIC – KSS,
- zisťovanie a poskytovanie informácií v oblasti vysielania zamestnancov a v oblasti uznávania odbornej spôsobilosti pri voľnom pohybe osôb, tovaru a služieb ostatným členskými štátmi EÚ prostredníctvom systému IMI,
- činnosť Národného kontaktného miesta EU-OSHA a kontaktnej osoby pre EU-OSHA,
- riadny člen Správnej rady EU-OSHA,
- činnosť pracovnej skupiny Machinery ADCO Group pre oblasť strojárstva,
- činnosť skupiny expertov Komisie pre výťahy,

- činnosť pracovnej skupiny ADCO pre trhový dohľad nad osobnými ochrannými prostriedkami,
- činnosť pracovnej skupiny WGP orgánov trhového dohľadu nad tlakovými zariadeniami,
- činnosť pracovnej skupiny pre tlakové zariadenia PED ADCO,
- činnosť poradnej skupiny pre Európsky orgán práce (ELA),
- činnosť Výboru pre vysielanie pracovníkov ECPW,
- činnosť Komisie odborníkov na vysielanie pracovníkov,
- činnosť pracovnej skupiny Platformy UDW „Viditeľnosť a informačné kampane“,
- činnosť pracovnej skupiny Platformy UDW „Pre tvorbu modulov IMI pre UDW / zdroje údajov a nástroje pre inšpektorov práce“,
- účasť na plenárnych zasadnutiach Platformy UDW k riešeniu nelegálnej práce, jej seminároch, workshopoch a následných návštevách k tematickému workshopu.

Pokiaľ ide o účasť na zahraničných konferenciách a iných zahraničných podujatiach, zástupcovia NIP a inšpektorátov práce sa zúčastnili

- v Qawre, Malta, na workshope pre Seveso inšpekcie „Manažment rizika a dohľadu v starnúcich rizikových podnikoch“,
- v Lyone, Francúzsko, na záverečnej konferencii SLIC „Bezpečné a zdravé pracoviská pre dočasných zamestnancov“,
- vo Wroclawi, Poľsko, na medzinárodnej konferencii „Príležitosti a výzvy pre svet práce 4.0“,
- v Lisabone, Portugalsko, na workshope „Cezhraničné spoločné a zosúladené inšpekcie“,
- v Luxemburgu na školení budúcich školiteľov pracovnej skupiny SLIC - EMEX,
- v Luxemburgu na workshope EU-OSHA „Prevencia poškodení podporno- pohybovej sústavy u detí a mladých pracovníkov“,
- vo Washingtone, USA na 10. medzinárodnej konferencii AHFE 2019,
- v Düsseldorfe, Nemecko, na 36. medzinárodnom kongrese pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci A+A spojenom s výstavou zameranou na BOZP,
- v Bilbau, Španielsko, na Samite Zdravé pracoviská 2019 EU-OSH.

8. Vydávanie oprávnení, osvedčení a preukazov inšpektorátmi práce a NIP

I. Vydané oprávnenia a osvedčenia

Inšpektoráty práce podľa § 16 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 124/2006 Z. z. vydávajú osvedčenia a preukazy. Konkrétne ide o vydávanie nasledovných dokladov o odbornej spôsobilosti:

1. Osvedčení revíznym technikom VTZ:

- A) tlakových,
- B) zdvíhacích,
- C) plynových,
- D) elektrických.

Počet vydaných osvedčení revíznym technikom podľa druhu VTZ za rok 2019

	spolu	Zariadenia			
		elektrické	plynové	tlakové	zdvíhacie
IP Bratislava	106	62	11	9	24
IP Trnava	28	13	5	2	8
IP Trenčín	134	95	16	9	14
IP Nitra	189	81	58	32	18
IP Žilina	122	60	35	17	10

IP Banská Bystrica	66	30	16	7	13
IP Prešov	107	97	4	2	4
IP Košice	206	62	69	42	33
Spolu	958	500	214	120	124

Legenda k tabuľke: IP inšpektorát práce

2. Vydávanie osvedčení pre osoby na opravu VTZ na činnosti:

- A. osoby na opravu kotla I. až V. triedy a na opravu potrubného vedenia na rozvod nebezpečnej kvapaliny s najvyšším dovoleným tlakom nad 1 MPa,
- B. osoby na opravu osobného výťahu a nákladného výťahu s povolenou dopravou osôb,
- C. osoby na opravu VTZ plynových s vysokou mierou ohrozenia (skupina A) pracujúcich s nebezpečnými plynmi.

Počet vydaných osvedčení pre osoby na opravu VTZ podľa druhu VTZ v roku 2019

	spolu	Zariadenia			
		elektrické	plynové	tlakové	zdvíhacie
IP Bratislava	125	0	20	41	64
IP Trnava	71	0	57	7	7
IP Trenčín	79	0	49	16	14
IP Nitra	183	0	136	33	14
IP Žilina	42	0	28	10	4
IP Banská Bystrica	78	0	71	1	6
IP Prešov	4	0	4	0	0
IP Košice	167	0	114	30	23
Spolu	749	0	479	138	132

Legenda k tabuľke: IP inšpektorát práce

3. Vydávanie preukazov pre osoby na obsluhu vyhradených technických zariadení na činnosti:

- A. osoby na obsluhu kotla I. až V. triedy,
- B. osoby na obsluhu mobilného žeriava výložníkového typu a vežového žeriava výložníkového typu,
- C. osoby na obsluhu pohyblivej pracovnej plošiny na podvozku s motorovým pohonom, ktorá je určená na prevádzku na pozemných komunikáciách a s výškou zdvíhu nad 1,5 m,
- D. osoby na VTZ plynových s vysokou mierou ohrozenia (skupina A) pracujúcich s nebezpečnými plynmi okrem zariadení určených na zásobovanie plynom z kovových tlakových nádob stabilných alebo z kovových tlakových nádob na dopravu plynov (tlakové stanice) a zariadení určených na rozvod plynov.

Počet vydaných preukazov pre osoby na obsluhu VTZ podľa druhu VTZ v roku 2019

	spolu	Zariadenia			
		elektrické	plynové	tlakové	zdvíhacie
IP Bratislava	541	0	221	196	124
IP Trnava	446	0	203	156	87
IP Trenčín	433	0	171	121	141
IP Nitra	857	0	347	324	186
IP Žilina	461	0	58	195	208
IP Banská Bystrica	727	0	301	299	127
IP Prešov	228	0	77	137	14

IP Košice	850	0	289	217	344
Spolu	4 543	0	1 667	1 645	1 231

Legenda k tabuľke: IP inšpektorát práce

II. Oprávnenia na výchovu a vzdelávanie a osvedčenia autorizovaných bezpečnostných technikov vydané NIP

NIP vydáva a odoberá oprávnenia na vykonávanie VaVZ, vykonávanie BTS, overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení (ďalej len „OPO“) a osvedčenia autorizovaných bezpečnostných technikov (ďalej len „ABT“) v zmysle § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 125/2006 Z. z.

Údaje o počte prijatých žiadostí o vydanie oprávnenia na VaVZ, BTS a OPO sú za obdobie od 01. 01. 2019 do 31. 12. 2019 a údaje o spôsobe a počte ich vybavenia sa vzťahujú k dátumu 31.12.2019. Údaje sú uvedené v nasledovnej tabuľke č. 1:

Tabuľka č. 1	VaVZ			BTS			OPO	
	FO	PO	spolu	FO	PO	spolu	PO	spolu
	počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet
Prijaté žiadosti	50	88	138	1	32	33	0	0
Vydané oprávnenia	38	71	109	1	28	29	0	0
Stiahnutá žiadosť	0	1	1	0	0	0	0	0
Zastavené konanie	10	3	13	0	1	1	0	0
Žiadosti v riešení	2	13	15	0	3	3	0	0
Žiadosti z roku 2018 – získané oprávnenie v roku 2019	1	2	3	1	0	1	0	0
Žiadosti z roku 2018 – zastavené konanie v roku 2019	0	1	1	0	0	0	0	0
Odobraté oprávnenia	4	12	16	0	2	2	1	1
Spolu počet vydaných oprávnení v roku 2019	39	73	112	2	28	30	0	0

NIP vydáva žiadateľom osvedčenie ABT po splnení podmienok podľa ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 124/2006 Z. z. alebo po úspešnom absolvovaní skúšky ABT podľa ustanovenia § 24 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z. z.

Spolu bolo v roku 2019 doručených 179 žiadostí o vydanie osvedčenia ABT. Z nich bolo 18 žiadateľom vydané osvedčenie ABT podľa ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 124/2006 Z. z. a 98 žiadateľov získalo osvedčenia ABT na základe vykonanej skúšky. V roku 2020 budú 32 žiadatelia zaradení na vykonanie skúšky ABT a 13 žiadateľov z roku 2019 môže požiadať o vykonanie opakovanej skúšky ABT podľa ustanovenia § 24 ods. 8 zákona č. 124/2006 Z. z. v roku 2020.

V roku 2019 NIP zrealizoval celkom 15 termínov skúšok ABT. Rozhodnutie o zastavení konania z dôvodu nesplnenia podmienok pre vydanie osvedčenia ABT bolo vydané 18 žiadateľom. Zo žiadostí doručených v roku 2018 bolo v roku 2019 vydaných 36 osvedčení ABT podľa ustanovenia § 24 ods. 1 zákona.

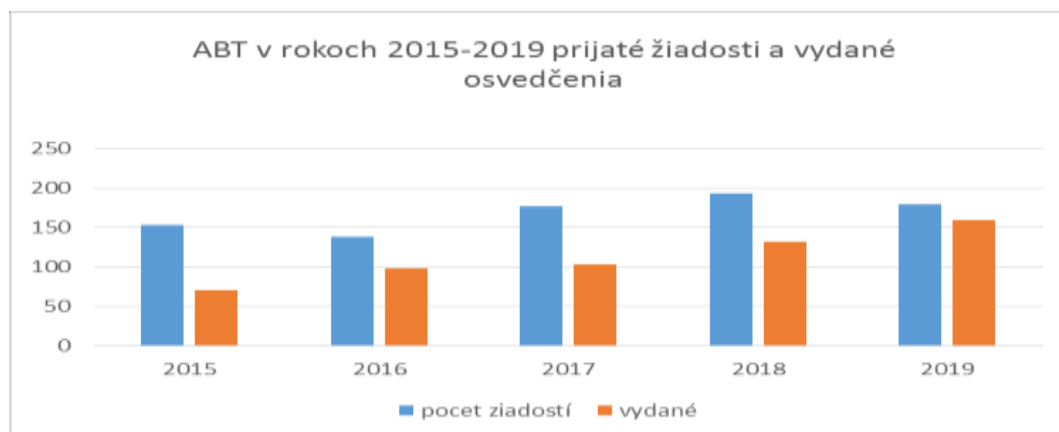
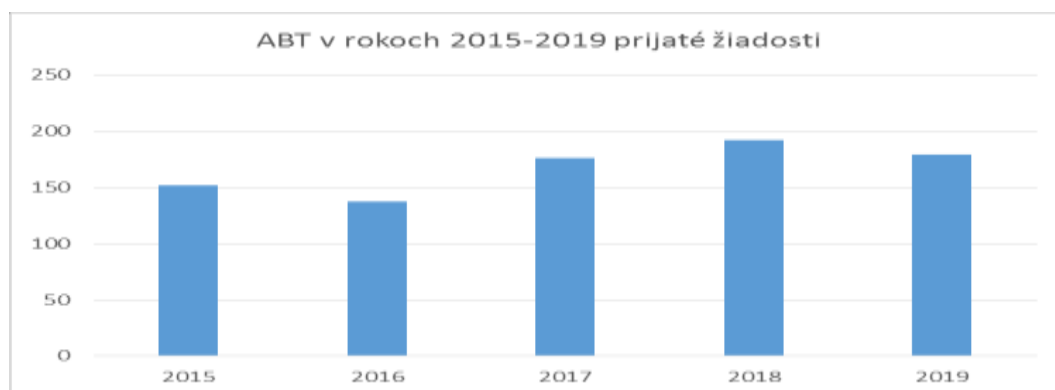
Údaje o počte prijatých žiadostí ABT uvádzané v tabuľke č. 2 sú za obdobie od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 a údaje o spôsoboch a počte ich vybavenia sa vzťahujú k dátumu 28. 01. 2020. Údaje sú uvedené v nasledovnej tabuľke č. 2.

Tabuľka č.2

Počet žiadostí – rok 2019	179	100,0 %
Získané osvedčenie ABT na základe vykonanej skúšky	98	54,8 %
Vydané osvedčenia ABT podľa § 24 ods.2 z. č. 124/2006 Z. z.	18	10,1 %
Žiadatelia zaradení na vykonanie skúšky v roku 2020	32	17,9 %
Žiadatelia, ktorí môžu požiadať o vykonanie opakov. skúšky	13	7,3 %
Nesplnenie podmienok pre vydanie osvedčenia ABT	18	10,1 %
spolu	179	100,0 %

NIP vydáva žiadateľom osvedčenia ABT v zmysle § 24 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 124/2006 Z. z. Prehľad počtu vydaných osvedčení ABT, nevydaných osvedčení ABT za roky 2015 až 2019 sú v nasledujúcej tabuľke a grafoch.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Počet žiadostí	152	137	176	192	179
Vydané osvedčenia	70	97	103	131	159
Nevydané osvedčenia	37	24	28	35	18
Dôvody nevydania:					
neúspešná skúška	14	11	14	18	3
nedostatočná prax	17	11	13	16	13
iné	6	2	1	2	2

III. Vydané rozhodnutia vo veci uznávania odborných kvalifikácií občanov členských štátov EÚ na účely výkonu regulovaného povolania v SR

NIP v zmysle § 50 ods. 1 písm. e) zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 422/2015 Z. z.“) predkladá správu o rozhodnutiach vo veci uznávania odborných kvalifikácií občanov členských štátov EÚ na účely výkonu regulovaného povolania v SR.

NIP ako príslušný správny orgán podľa § 6 ods. 1 písm. e) a § 21 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z. z. vydáva rozhodnutie o uznaní odbornej spôsobilosti fyzickej osoby, ktorá je občanom členského štátu EÚ na vykonávanie činnosti, na ktorú osobitný predpis požaduje odbornú spôsobilosť.

Odborné spôsobilosti, ktoré má NIP v kompetencii uznávať, sú uvedené v § 16 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z. z. s konkretizáciou v prílohe č. 1a zákona č. 124/2006 Z. z. Zároveň sú tieto činnosti bližšie špecifikované vo vyhláske č. 356/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti a vo vyhláske č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia v znení neskorších predpisov. Taktiež sú to odborné spôsobilosti v zmysle § 23 a § 24 zákona č. 124/2006 Z. z.

NIP za rok 2019 zaznamenal 129 žiadostí o uznanie odborných spôsobilostí občanov členských štátov EÚ, z ktorých 57 bolo vzatých späť žiadateľmi. V ďalších 4 prípadoch bolo konanie o uznaní odbornej spôsobilosti zastavené z dôvodu neodstránenia nedostatkov podaní (žiadostí a ich príloh), na ktoré boli žiadatelia vyzvaní. NIP rozhodoval o uznaní odbornej spôsobilosti v 68 prípadoch, pričom v 62 prípadoch bola uznaná odborná spôsobilosť žiadateľov, a to v nasledovnom zložení:

Odborná spôsobilosť	Počet prijatých žiadostí	Počet uznaných odborných spôsobilostí
Osoba na obsluhu tlakovej nádoby stabilnej	2	0
Revízny technik VTZ tlakových	2	2
Revízny technik VTZ zdvíhacích	4	4
Osoba na obsluhu mobilného žeriava výložníkového typu a vežového žeriava výložníkového typu	4	4
Viazač bremien	8	8
Revízny technik VTZ plynových	1	1
Osoba na opravy VTZ plynových	1	1
Elektrotechnik, samostatný elektrotechnik a elektrotechnik na riadenie činností alebo na riadenie prevádzky na VTZ elektrických	26	26
Revízny technik VTZ elektrických	7	7

Osoba na obsluhu motorových vozíkov	1	1
Osoba na obsluhu vybraných stavebných strojov a zariadení	8	8
Bezpečnostný technik	3	0
Autorizovaný bezpečnostný technik	1	0
Spolu	68	62

Žiadatelia o uznanie odbornej spôsobilosti boli vo väčšine prípadov štátnymi občanmi Českej republiky. V desiatich prípadoch boli žiadateľmi o uznanie odbornej spôsobilosti občania SR, ktorí žiadali o uznanie odbornej spôsobilosti získanej v Českej republike (7) alebo v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska (3). NIP v dvoch prípadoch rozhodoval o uznaní odbornej spôsobilosti štátnych občanov Poľska.

Štátne občianstvo žiadateľa	Počet prijatých žiadostí	Počet uznaných odborných spôsobilostí
Česká republika	55	49
SR	10	10
Poľsko	2	2
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	1	1